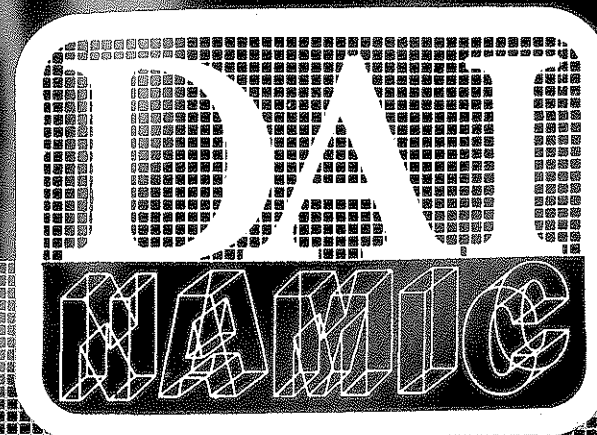

DAI *videes*
graphics

27

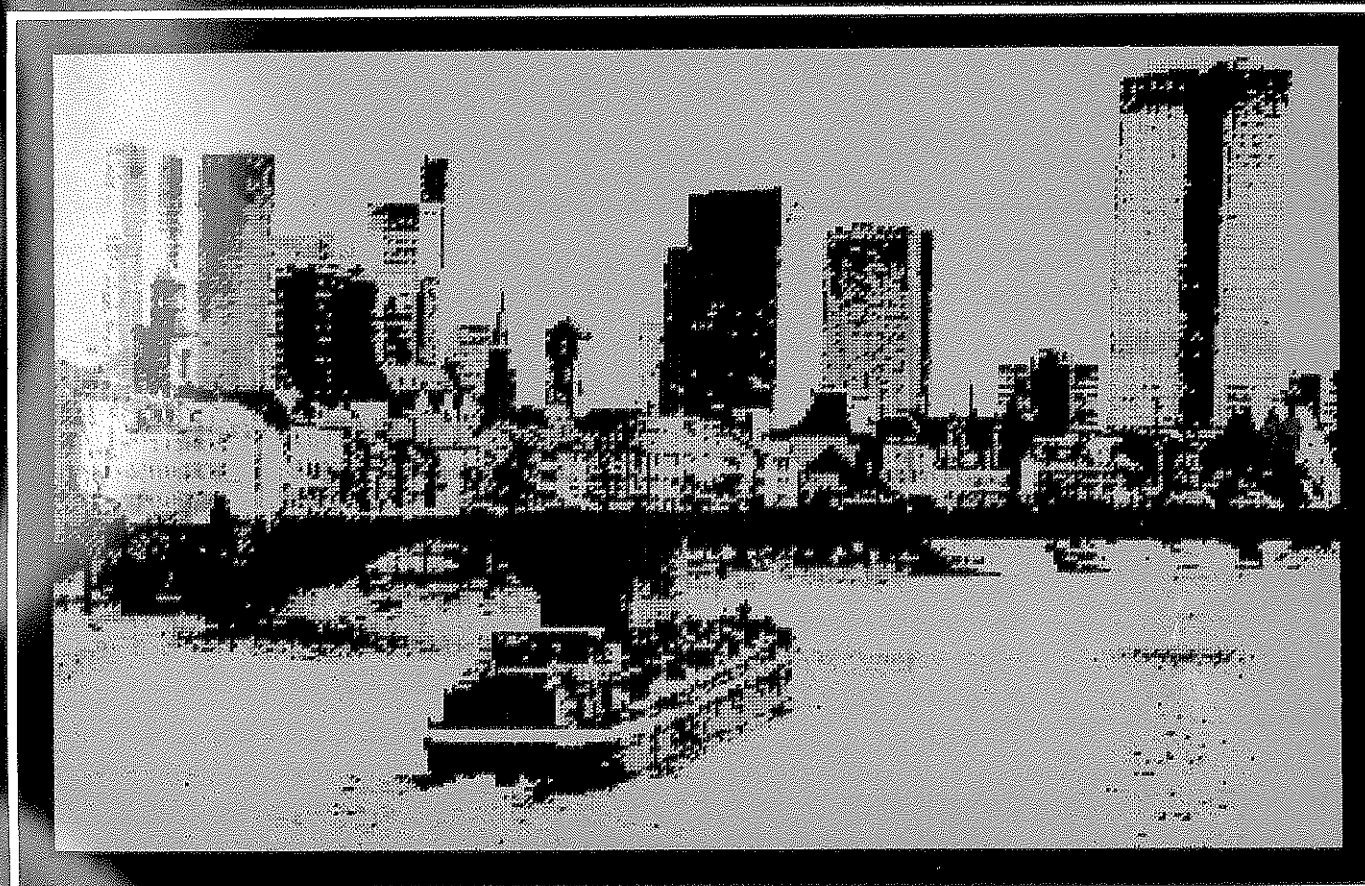
tweemaandelijks tijdschrift maart - april 1985

GASTON

Carole van Eenoo

FASCIMILE

personal computer users club

een uitgave van dainamic v.z.w.
verantw. uitgever w. hermans, mottaart 20 - 3170 herselt

SEND YOUR DRAWINGS TO DAINAMIC

International

COLOFON

DAInamic verschijnt tweemaandelijks.
 Abonnementsprijs is inbegrepen in de jaarlijkse
 contributie.
 Bij toetreding worden de verschenen nummers van de
 jaargang toegezonden.

DAInamic redactie :

Dirk Bonné	wdw
Freddy De Raedt	Herman Bellekens
Wilfried Hermans	Frans Couwberghs
René Rens	Guido Govaerts
Bruno Van Rompaey	Daniël Govaerts
Jef Verwimp	Frank Druiff
Cedric Dufour	Willy Coremans

Vormgeving : Ludo Van Mechelen.

U wordt lid door storting van de contributie op het
 rekeningnr. **230-0045353-74** van de **Generale
 Bankmaatschappij, Leuven**, via bankinstelling of
 postgiro
 Het abonnement loopt van januari tot december.

DAInamic verschijnt de pare maanden.
 Bijdragen zijn steeds welkom.

CORRESPONDENTIE ADRESSEN.

Redactie en software bibliotheek

Wilfried Hermans	
Mottaart 20	Kredietbank Herselt
3170 Herselt	nr. 401-1009701-46
Tel. 014/54 59 74	BTW : 420.840.834

Lidgelden / Subscriptions

Bruno Van Rompaey	Generale
Bovenbosstraat 4	Bankmaatschappij
B 3044 Haasrode	Leuven
België	nr. 230-0045353-74
tel. : 016/46.10.85	

Voor Nederland : Pour la France :

GIRO : 4083817	DAInamic FRANCE
t.n.v. J.F. van Dunne'	C. Dufour
Hofflaan 70	Rue Lavoisier 9
3062 JJ ROTTERDAM	59149 DUNKERQUE
Tel. : (010) 144802	Tel. 02866 3339

Inzendingen : Games & Strategy

Frank Druiff
 's Gravendijkwal 5A
 NL 3021 EA Rotterdam
 Nederland
 tel. : 010/25.42.75

DAInamic
 PERSONAL COMPUTER USERS CLUB

4		3		2		1	
HEX	DEC	HEX	DEC	HEX	DEC	HEX	DEC
1	4096	1	256	1	16	1	1
2	8192	2	512	2	32	2	2
3	12288	3	768	3	48	3	3
4	16384	4	1024	4	64	4	4
5	20480	5	1280	5	80	5	5
6	24576	6	1536	6	96	6	6
7	28672	7	1792	7	112	7	7
8	32768	8	2048	8	128	8	8
9	36864	9	2304	9	144	9	9
A	40960	A	2560	A	160	A	10
B	45056	B	2816	B	176	B	11
C	49152	C	3072	C	192	C	12
D	53248	D	3328	D	208	D	13
E	57344	E	3584	E	224	E	14
F	61440	F	3840	F	240	F	15

belangrijke ASCII-waarden in DAInpc

functie/symbool	HEX	DEC
back-space	8	8
TAB	9	9
linefeed	A	10
clear screen	C	12
CURSOR UP	10	16
CURSOR DOWN	11	17
CURSOR LEFT	12	18
CURSOR RIGHT	13	19
space-bar	20	32
Ø	30	48
A	41	65
a	61	97
pijltje rechts	89	137
pijltje links	88	136
pijltje boven	5E	94
pijltje onder	8C	140
volle blok	FF	255
verticale lijn	A	10
horizontale lijn	B	11
6 hor. lijnen	1D	29

ASCII - HEX - ASCII CONVERSION TABLE

LSD	MSD	0	1	2	3	4	5	6	7
		000	001	010	011	100	101	110	111
0	0000	NUL	DLE	SP	0	@	P	a	p
1	0001	SOH	DC1	!	1	A	Q	ä	q
2	0010	STX	DC2	"	2	B	R	b	r
3	0011	ETX	DC3	#	3	C	S	c	s
4	0100	EOT	DC4	\$	4	D	T	d	t
5	0101	ENG	NAK	%	5	E	U	e	u
6	0110	ACK	SYN	&	6	F	V	f	v
7	0111	BEL	ETB	'	7	G	W	g	w
8	1000	BS	CAN	(	8	H	X	h	x
9	1001	HT	EM	)	9	I	Y	i	y
A	1010	LF	SUB	*	10	J	Z	j	z
B	1011	VT	ESC	+	11	K	[	k	{
C	1100	FF	FS	,	12	L	\	l	
D	1101	CR	GS	-	13	M	]	m	}
E	1110	SO	RS	.	14	N	↑	n	~
F	1111	SI	VS	/	15	O	←	o	DEL

REMARK

Herselt, april '85

Beste leden,

We ontvingen enige berichten in verband met INDATA : de distributie van de DAI zal in België waargenomen worden door de firma SIDEL. Ze zullen mikken op de onderwijsmarkt, de implementatie van ELAN op de DAI zou hierbij een sterk argument moeten zijn. We hebben deze realisatie nog niet kunnen testen, we wensen de firma SIDEL alle succes.

Dit nummer biedt weer het klassieke varia aan programma's en artikelen. De presentatie is gewijzigd (verbeterd naar wij hopen?), dat zullen we wel merken aan uw reacties. Mogelijk is het interessant om over te stappen naar 2 kolommen per pagina. Dit maakt het geheel beter leesbaar en biedt ons ook de mogelijkheid om dezelfde hoeveelheid materiaal in een kleinere ruimte te publiceren. Daar we niet alle ingezonden stukken opnieuw kunnen intikken willen we voorstellen om voortaan een kolombreedte van +/- 35 karakters per lijn aan te houden.(40 opMX82).

In deze uitgave wordt slechts 1 nieuw pakket aangekondigd : PATROUILLER. Wel een programma met klasse, duidelijk nog beter dan de vorige hit van PASCAL JANIN, 'PHOENIX'.

We hebben net (nog duidelijk voelbaar) de HCC dagen België achter de rug. Beslist minder bezoekers dan vorig jaar, Frank Druiff en de andere collega's vertellen hetzelfde over de computerdag in Roosendaal. Waarschijnlijk veroorzaakt de overdaad aan dergelijke manifestaties toch een beursmoetheid bij het publiek. (Of voelt het publiek een zekere moetheid in eigen beurs ??)

Jan Boerrigter en co brengen met hun DAI DOS 1541 andermaal een belangrijke bijdrage voor het DAI-gebeuren. We zien deze realisatie als een degelijk alternatief voor de DCR. Iets duurder, maar wel duidelijk meer mogelijkheden. U kan het hele verhaal lezen op bladzijde 113 en volgende.

In de volgende uitgave vervolgt A.Beuckelaers zijn serie over de DCE-bus. In dat verband kunnen we melden dat we opnieuw een kleine voorraad hebben van blanco DCE-interface kaarten. De prijs is 1450 Bf voor de twee kaartjes (zonder componenten).

groetjes,
 tot de volgende keer

W.Hermans

VOORWOORD

71	VOORWOORD	REDACTIE
72	INHOUDSTAFEL	REDACTIE
73	PROGRAMMEERTECHNIEKEN	F.DRUIJFF
77	SORT / D.BASIC	W.COREMANS
80	PATROUILLER	P.JANIN
81	NEW SOFT	REDACTIE
82	INPUT	P.NOIJ
86	HORLOGE TEMPS REEL	J.P. CHEREAU
88	BASIC & ML SAVE	H.P.LEGRY
92	ASSEMBLER BY PRACTICE	R.VANLATHEN
97	SEARCH ROUTINE	B.READ
100	EXTENDED BASIC	F.LEMOINE
103	X-BUS CARD	E.CHOPPINET
105	TELEX VAN DE RADIO	A. DE DAUW
113	DAI DOS 1451	J.BOERRIGTER & CO
118	VOEDINGSPERIKELLEN	A.VERHEIJEN
119	FWP tips	C.LEQUESNE
120	ULTRA GRAPHIQUE	DAInamic FRANCE
124	FACSIMILE on DAI	W.SICKING
130	DAI DRAWS DAI	R.PAOLUCCI
133	MOVING TEXT	T.BERKX

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kan noch de redactie noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade, die zou kunnen voortvloeien uit enige fout, die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

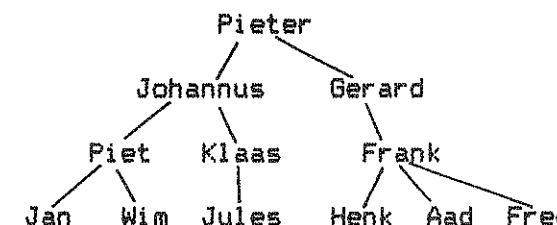
Deze keer wilde ik beginnen met een oude belofte gestand te doen. Al ruim een jaar geleden kondigde ik aan eens iets te schrijven over de functies die in de DAI-basic zitten. Dat zal dus nu gebeuren.

Volgens ons handboek, paragraaf 6.2.1.2 bezit de DAI-basic een veertigtal functies. In vergelijking tot vele andere machines is dit best een redelijk aantal. Een aantal van de functies die de DAI-basic mist zullen echter door de meeste programmeurs niet of nauwelijks gemist worden. Sterker ik ben er van overtuigd dat een groot aantal DAI-gebruikers nog nooit alle functies hebben gebruikt. Dit kan vanzelfsprekend komen door het feit dat niet iedereen alle functies nodig heeft, maar ook doordat men niet alle functies kent of niet weet hoe ze gebruikt moeten worden. In het komende zal ik trachten aan dat laatste een eind te maken, zodat dan niet gebruiken alleen komt door niet nodig hebben.

Wat is nu eigenlijk een functie? Welnu een functie is simpel gezegd een of ander voorschrift dat aan een meegegeven argument een beeld toevoegt. Wat heet simpel gezegd zullen sommigen nu misschien verzuchten. Ik zal echter trachten de lezers die niet thuis zijn in de 'moderne wiskunde' aan de hand van wat voorbeelden toch enig inzicht in deze materie te geven.

Voorbeeld 1

Bekijk de onderstaande stamboom waarvan alleen mannelijke leden vermeld zijn.

Als functie nemen we het voorschrift AAN zoon WORDT TOEGEVOEGD vader. We zien in de stamboom dan b.v. dat Gerard de vader is van Frank. We zeggen dat Frank het origineel is en Gerard het beeld. Evenzo is Johannes het beeld als we Klaas als origineel nemen.

Dit zal velen onlogisch in de oren klinken, (bij lezers onlogisch in de ogen schijnen?) maar als we denken aan het voorschrift in kwestie is het wel logisch. Het voorschrift luidt 'aan zoon wordt toegevoegd vader' en we kunnen alleen de vader weten als aan een aantal voorwaarden is voldaan. We moeten de zoon weten waarvan de vader genoemd moet worden; deze zoon is het argument van de functie. Deze zoon zal in ons voorbeeld moeten staan omdat we er anders niets over kunnen zeggen; wiskundig: de argumenten moeten voorkomen in het domein van de functie. Het domein van de functie is dus een verzameling van argumenten waarvoor de functie gedefinieerd is. De vader die aan een zoon wordt toegevoegd is dan in deze zegwijze een beeld. De verzameling van vaders die bij de gegeven verzameling zonen (domein) komt heet het bereik. Besef wel dat hoewel Pieter biologisch wel zoon zal zijn hij toch niet in het domein zit. Eveneens is er gegeven ons voorbeeld geen vader te vinden op de onderste rij van de stamboom. Een belangrijk aspect van functies heb ik echter nog niet genoemd. Bij elke zoon hoort slechts een vader en er hoort er altijd precies een vader bij. Er zijn dus geen zonen zonder vader en er is ook geen zoon te vinden die twee of meer vaders heeft. We spreken in de wiskunde slechts van een functie als aan deze voorwaarde is voldaan. Ons voorschrift had dus ook beslist niet kunnen luiden 'aan vader wordt toegevoegd zoon' omdat dan bij bepaalde vaders niet een eenduidig antwoord is te geven en dat eist het begrip functie nu eenmaal wel.

Voorbeeld 2

Dit tweede voorbeeld is weliswaar wiskundiger maar zal toch eenvoudiger zijn te begrijpen. Als domein nemen we de getallenverzameling 0,1,2,3,4,5,6,... van de natuurlijke getallen. Als functie neem ik: aan elk getal uit het domein wordt het getal toegevoegd dat drie groter is dan het dubbele van dat getal. We krijgen dus dat aan 2 wordt toegevoegd 7 en aan 3 wordt 9 toegevoegd. Pas op maak niet de fout die al vele middelbare scholieren hebben gemaakt: toevoegen is niet optellen maar is te vergelijken met koppelen of relateren. Het is simpel in te zien dat ook hier aan de voorwaarde voldaan wordt dat bij elk argument slechts een beeld hoort en dat dat beeld er altijd is.

Voorbeeld 3

Als derde voorbeeld wilde ik bij hetzelfde domein als bij het tweede voorbeeld als voorschrift nemen: aan elk getal uit het domein wordt toegevoegd de rest die verkregen wordt door het argument door drie te delen. Aan 7 wordt dan toegevoegd 1 en aan 11 wordt 2 toegevoegd. Pas op aan 16 wordt net als aan 7 ook 1 toegevoegd. Bij elk origineel hoort dus wel degelijk een beeld maar in tegenstelling tot voorbeeld twee hoort niet bij elk beeld een origineel. Bij voorbeeld 1 was dit trouwens ook niet zo.

Waarom deze uitleg? Wel velen zullen problemen hebben om de functies die in het handboek genoemd worden als zodanig te herkennen. Maar met de zoeven gegeven inzichten zult U in staat zijn de functie te herkennen. Er is echter een uitzondering: n.l. PI dit is geen functie maar een standaard constante. Toch staat PI bij de functies genoemd. Als u de lijst van paragraaf 6.2.1.2 doorneemt krijgt U misschien het idee dat er nog wel een paar bijstaan die geen echte functies zijn. Hierbij denkt U dan vermoedelijk aan de functies waarbij we geen argument behoeven op te geven. We zullen echter in het vervolg zien dat de gebruikte argumenten er wel degelijk zijn al behoeven wij ze niet op te geven.

De functies van het handboek kunnen in groepen onderverdeeld worden:

Functies met tekstvariabele als argument en getalsvariabele als beeld	Functies met getalsvariabele als argument en als beeld	Functies met getalsvariabele als argument en tekstvariabele als beeld	Functies schijnbaar zonder argument en getalsvariabele als beeld
ASC	ABS	CHR\$	CURX
LEN	ACOS	HEX\$	CURY
VAL	ALOG	LEFT\$	FRE
VARPTR	ASIN	MID\$	GETC
	ATN	RIGHT\$	XMAX
	COS	STR\$	YMAX
	EXP	SPC	
	FRAC	TAB	
	FREQ		
	INP		
	INT		
	LOG		
	LOGT		
	PDL		
	PEEK		
	RND		

:	:	:
:	SCRN	:
:	SGN	:
:	SIN	:
:	SQR	:
:	TAN	:
:	VARPTR	:

We beginnen de groep te bespreken die het meest intrigerend is namelijk de laatste waarin schijnbaar geen argument aanwezig is. Het argument is er wel maar wordt gegeven door de machine zelf. Bij CURX en CURY is vanzelfsprekend de positie van de cursor het argument. Voor alle zekerheid herhalen we nog even CURX geeft de horizontale positie van de cursor links beginnend bij 0 en met 1 olopend naar rechts tot maximaal 60. Ha, ha hoor ik een aantal al grinniken; er gaan maar 60 tekens op een regel en als we bij 0 beginnen is de laatste 59 en niet 60. FOUT !!!!! D.w.z. de beredenering klopt wel maar zoals het volgende programma zal laten zien komt de CURX wel degelijk op 60. Op deze positie kunnen we echter met PRINT niet meer iets neerzetten.

```

10 REM CURX-TEST / F.H. DRUIJFF - 19850416
20 CURSOR I,3:PRINT "x";C=CURX
30 CURSOR 10,7:PRINT I,C
40 I=I+1
50 H=GETC:IF H=0 GOTO 50:GOTO 20

```

Ook over CURY valt nog wel iets te zeggen. U tikt in PRINT CHR\$(12); en komt aldus met de cursor linksboven te staan. Maakt het nu iets uit of U nu intikt PRINT CURY of A=CURY:PRINT A? Probeert U het zelf maar als U het antwoord wilt weten. Beseft U zich trouwens ook dat de CURY boven aan het scherm 23 is en onderaan 0? Maar dat U bij intikken van PRINT CURY zowel bij de onderste regel als de een na onderste regel het antwoord 0 krijgt? De verklaring is simpel: het intikken besluiten we met een [RETURN] en komen daarmee op de volgende regel terecht, daar komt dan de prompt of eventueel het resultaat van de gegeven opdracht. Bij de opdracht PRINT CURY op regel 1 zal dus eerst naar regel 0 gegaan worden om daar weer te geven dat de CURY nu 0 is, wordt de opdracht gegeven op regel 0 wordt eerst het scherm een regel omhoog gescrolled, dan naar de nu nieuw ontstane regel 0 gegaan om dan weer vast te stellen dat CURY 0 is. Dit laatste is alleen maar een doordenkertje maar het eerste is wel degelijk iets om te onthouden. Het betekent dus dat we zeer beslist niet aan de DAI kunnen opdragen: CURSOR CURX,CURY+2:PRINT "#", doen we dit toch kunnen we OFF SCREEN krijgen.

Ook de XMAX en YMAX lijken zulke onschuldige 'functies'. In de eerste plaats valt er mee te delen dat zij het beeldscherm of nauwkeuriger de mode waarn het scherm staat als argument meekrijgen. In werkelijkheid gaat het in een iets andere volgorde maar dat maakt voor de theorie der functies niet uit. Bij het initialiseren van de mode worden de pointers op #94 en #95 gevuld met de correcte waarde van het aantal horizontale punten en NIET de XMAX die 1 kleiner is en wordt #96 gevuld met het aantal horizontale lijnen dus het aantal verticale punten ofwel YMAX+1. Vragen wij naar XMAX wordt alleen gekeken naar de waarden van de adressen #94 en #95. Door de juiste POKE's kunnen wij dus de 'XMAX' veranderen. Onderstaand programma geeft hier een voorbeeld van.

```

10 REM VERANDERENDE XMAX / F.H. DRUIJFF - 19850416
20 MODE 2
30 X=20
40 DOT X,Y 21:X=X+1:IF X<XMAX GOTO 40
50 POKE #94,PEEK(#94)-2:Y=Y+1:GOTO 30

```

We kunnen trouwens ook omgekeerd spelen en de XMAX vergroten, maar pas op het

SORT ALGORITHMES

aantal punten wordt echt niet groter !!! Maar doe voor de aardigheid eens in MODE 2A een POKE #95,5 en vraag dan nog eens naar XMAX. Alles kan weer eenvoudig hersteld worden door een nieuwe MODE X opdracht.

Voor GETC is vanzelfsprekend de ingeslagen toets het argument en het resultaat de ASCII-waarde die daar bij hoort. De DAI neemt hier nogal een uitzonderingspositie in. Alle andere mij bekende machines geven niet de ASCII-code maar een karakterstring van een karakter nl die van de ingeslagen toets. De instructie voor andere machines is dan vaak INKEY\$. Beide methodes bieden voordelen, als ik echter moet kiezen, kies ik voor de DAI-aanpak. De INKEY\$ is handiger voor beginners en de GETC voor gevorderden. Na deze opmerking vind iedereen GETC handiger? Maar laten we een en ander toelichten met een voorbeeld:

Wachten op indrukken van de spatiebalk

<pre>andere computer 100 H\$=INKEY\$ 110 IF H\$<>" " GOTO 100</pre>	<pre>DAI 100 H=GETC 110 IF H<>32 GOTO 100 of 110 IF H<>ASC(" ") GOTO 100 of 110 IF CHR\$(H)<>" " GOTO 100</pre>
---	---

Ondanks de mogelijkheden om zonder te weten dat bij de spatiebalk ASCII-code 32 hoort vindt ik de getoonde linker methode toch eleganter. Maar nu een ander voorbeeld waarbij de DAI juist beter voor de dag komt.

Testen of er wel een cijfer is ingetoetst, iets anders dan een cijfer wordt hierbij domweg niet geaccepteerd.

<pre>andere computer 100 H\$=INKEY\$ 110 IF ASC(H\$)<48 GOTO 100 120 IF ASC(H\$)>57 GOTO 100 or 100 H=ASC(INKEY\$) en nu verder als de DAI</pre>	<pre>DAI 100 H=GETC 110 IF H<48 GOTO 100 120 IF H>57 GOTO 100</pre>
--	---

Bij het eerste voorbeeld kunnen we bij de DAI ook zetten 100 H\$=CHR\$(GETC) en dan verder als de linkerkant. Beide laatst genoemde mogelijkheden werken wel maar laten duidelijk zien dat de computer niet geeft wat wij verlangen, daar we direct beginnen te converteren. Tot besluit van deze keer de FRE die bij de MS en MSX computers wel degelijk een argument verlangt. Bij DAI geeft hij de vrije ruimte aan tussen 'end basic' en 'bottom screen'. Ook hier kunnen we nog even aardig mee spelen door bv in een net aangezette machine even POKE #2A6,0 in te tikken. ?FRE zal U dan aangenaam verrassen maar op de duur toch tegenvallen. Een gemis in DAI-basic vind ik het ontbreken van een mogelijkheid om te weten hoeveel ruimte er nog in de heap beschikbaar is. Volgende keer verder maar eerst iets rechtzetten.

Erratum: De vorige keer beweerde ik dat er geen tijdsduurverschil is tussen FOR...NEXT en FOR...NEXT I. Dit is onjuist. Bij al mijn testen had ik zelfs de body's apart getest en daar geen verschil ontdekt en zo kwam de vergissing. Vrijwel gelijktijdig publiceerde MSX-mozak een artikel van mij waarin juist op dat tijdsverschil werd gewezen. Afijn het gaat zonder de I zo'n 25 % sneller.

Frank H. Druijff

Fast sort algorithms in DBASIC.

Sorting of a string-type array is often needed in a lot of application programs. However most trivial sort algorithms run very slow, and a quicksort algorithm is hard to program in BASIC because it is recursive. In DBASIC a recursive quicksort procedure is very easy to program. The following listing shows a short demonstration program 'QUICKSORT 1' that can create a string-type array with random strings and sort it with the QUICKSORT procedure.

```
DBASIC V2.2
PAGE 1 QUICKSORT 1

10 TITLE "QUICKSORT 1"
60 PROCEDURE TIMEON :
1 DOKE #1BE,#FFFF:
END PROC
70 FUNCTION TIME(DUMMY)=(#FFFF-DEEK(#1BE))*20
100 PROCEDURE QUICKSORT N,M ARR A$
110 LOCAL G$,R,S
120 IF N<M THEN
2 G$=A$(N+M/2)
130 R=N:S=M
140 WHILE R<S DO
3 WHILE A$(R)<G$ DO
4 R=R+1:
3 WEND
150 WHILE A$(S)>G$ DO
4 S=S-1:
3 WEND
160 IF R<S THEN
4 H$=A$(R):A$(R)=A$(S):A$(S)=H$:R=R+1:S=
4 S-1:
3 END IF
170 WEND
180 QUICKSORT N,S,A$(R)
190 QUICKSORT R,M,A$(S)
200 END IF :
END PROC
1000 CLEAR 10000
1010 INPUT " "+CHR$(#C)+"DIMENSION ";K:DIM
ARR(K)
1020 ON BREAK GOTO "TEST1:
FOR I=0 TO K:
1 FOR J=1 TO 6:
2 ARR(I)=ARR(I)+CHR$(#41+RND(26)):
1 NEXT:
NEXT
1030 ON BREAK GOTO "CNT:PRINT CHR$(#C):"START
SORT":TIMEON
1040 QUICKSORT 0,K,ARR(I)
1050 I=TIME(DUMMY):PRINT "SORTED IN ";I;" ms":
PRINT
END
10100 "TEST1
60000 PRINT I
60010 "CNT
CONTINUE
```

The procedure TIMEON and the function TIME allow a correct timing for controlling the sorting speed. As you can see in table 1 the quicksort procedure is much faster than SORT (selection sort) or BUBBLESORT when the array contains a lot of elements. Another sorting algorithm doing not so bad is 'SHELLSORT'. This procedure is based on BUBBLESORT but it uses a variable step for comparing array elements.

```
DBASIC V2.2
PAGE 1 BUBBLESORT

300 PROCEDURE SORT ARR A$
310 LOCAL I,DNE,DM:DM=DIM(A$,1)-1
320 REPEAT
2 DNE=1
330 FOR I=0 TO DM
340 IF A$(I+1)<A$(I) THEN
4 H$=A$(I):A$(I)=A$(I+1):A$(I+1)=H$:DNE=
4 0:
3 END IF
350 NEXT:
1 UNTIL DNE=1:
END PROC
```

```
DBASIC V2.2
PAGE 1 SORT

300 PROCEDURE SORT ARR A$
310 LOCAL R,S
320 FOR R=0 TO DIM(A$,1)-1
330 FOR S=R+1 TO DIM(A$,1)
340 IF A$(S)<A$(R) THEN
4 H$=A$(R):A$(R)=A$(S):A$(S)=H$:
3 END IF
350 NEXT:
1 NEXT:
END PROC
```

```
DBASIC V2.2
PAGE 1 SHELLSORT

300 PROCEDURE SORT ARR A$
310 LOCAL L,I,DNE,DM:DM=DIM(A$,1):L=DM
320 WHILE L>1 DO
2 L=L/2
330 REPEAT
3 DNE=1
335 FOR I=0 TO DM-L
340 IF A$(I+L)<A$(I) THEN
5 H$=A$(I):A$(I)=A$(I+L):A$(I+L)=H$:
5 DNE=0:
4 END IF
350 NEXT:
2 UNTIL DNE=1:
1 WEND:
END PROC
```

	array dimension					
		20	50	100	200	500
bubble	5320	25060	119660	?	?	
n sort	3220	17960	67760	?	?	
e shell	2320	10500	27960	99020	?	
o quick 1	2680	7240	18900	47000	180320	
d quick	2120	6500	14600	32820	98940	

table 1. Time in ms for different sorting methods and various array dimensions.

As you can see in table 1, for large arrays the sorting time of the quicksort procedure (quick 1) will grow much

faster than linear with the array size. This is because requests for heap space (string variable assignments) will take a lot of time then.

All the 'swapping' of string variables will also waste a lot of valuable string space. The following quicksort procedure does not have these disadvantages.

```

10 TITLE "QUICKSORT"
50 PROCEDURE SWAPPTR I,J;
1 LOCAL H:=DEEK(I);DOKE I,DEEK(J);DOKE J,
1 H;
END PROC
60 PROCEDURE TIMEON;
1 DOKE #1BE,#FFFF;
END PROC
70 FUNCTION TIME(DUMMY)=(#FFFF-DEEK(#1BE))*20
100 PROCEDURE QUICKSORT N,M
110 LOCAL S,R,S
120 IF N<M THEN
2 S=VAR$(N+(N-M)/4*2)
130 R=N;S=M
140 WHILE R<S DO
3 WHILE VAR$(R)<S DO
4 R=R+2;
3 WEND
150 WHILE VAR$(S)>R DO
4 S=S-2;
3 WEND
160 IF R<S THEN
4 SWAPPTR R,S;R=R+2;S=S-2;
3 END IF
2 WEND
170 QUICKSORT N,S
180 QUICKSORT R,M
200 END IF;
END PROC
1000 CLEAR 10000
1010 INPUT " "+CHR$(#C)+"DIMENSION ";K;DIM
AR$(K)
1020 ON BREAK GOTO "TESTI:
FOR I=0 TO K:
1 FOR J=1 TO 6:
2 AR$(I)=AR$(I)+CHR$(#41+RND(26));
1 NEXT;
NEXT
1030 ON BREAK GOTO "CNT:PRINT CHR$(#C);"START
SORT":TIMEDN
1040 QUICKSORT VARPTR(AR$(0)),VARPTR(AR$(K))
1050 I=TIME(DUMMY);PRINT "SORTED IN ";I;" ms";
PRINT
END
60000 "TESTI
PRINT I
60010 "CNT
CONTINUE

```

Instead of swapping the string variables, only the pointers to the string variables are swapped. This is possible because DBASIC knows special functions to handle (string) pointers. This quicksort procedure does not waste a single byte of heap space and it runs a lot faster for large arrays. A third advantage of this procedure is that the arrays to sort are not limited to 1 dimension. A 3 dimensional array AR\$(10,10,2) can be sorted by :

```
QUICKSORT VARPTR(AR$(0,0,0)),VARPTR(AR$(10,10,2))
```

the smallest element will be in AR\$(0,0,0), the next in AR\$(0,0,1), AR\$(0,0,2), AR\$(0,1,0)...etc...

Corrections for DBASIC extensions.

1. XREF extension

As mentioned by some DBASIC users, there is a bug in the XREF extension : The cross reference will abort with a 'UNDEFNED FUNCTION' error if arrays are dimensioned with a variable dimension (i.e. DIM A\$(K)). A second bug I detected recently, overwrites numeric output when a line is splitted (because it is to long).

Because DBASIC extensions are relocatable, it is not possible to 'patch' the extension by 'poking' in it. To solve the problem, you will have to adapt the XREF V2.2 SPL assembly language source on the DBASIC V2.2 cassette and recreate the XREF extension.

The changes to be made are listed in listing 1. Besides changes to the 'xref' macro, one tiny change has to be made in the 'relocw' macro (see listing 2). The 'relocw' macro is a small program that automatically makes the extension relocatable and writes it in a \$-type file. If you ever change one of the other extensions, please change also the 'relocw' macro as shown in listing 2.

To recreate the extension :

- load the SPL macro assembler
- load the XREF V2.2 source (R command)
- make all the changes (see listing 1 & 2)
- save the new source (WXREF V2.2)
- assemble the source (A command)
- position the DBASIC V2.2 cassette at the \$XREF file
- go in utilities (UT command)
- run 'relocw' (63000 command : 3000 is ORG of 'relocw')
- type space to write the extension file.

Note :

If there is a hardware forafeed on your printer it is better to set the printer parameter FF to TRUE (in XREF V2.2 change FF SET FALSE in FF SET TRUE). The other printer parameters can be adapted if you use forms of different length and/or width.

2. KEY extension

The KEY extension sometimes suspends execution due to a forgotten 'di' instruction (disable interrupt). The solution is very easy : insert a 'di' at TSTKEY in the KEY V2.2 source file as shown below.

```

...
176 TSTKEY DI
177 POP H
178 XTHL
...

```

Also change the 'relocw' macro (listing 2). The generation of the corrected KEY extension is analog to the generation of XREF.

listing 1

```

106 SCMD SET 2B19H
107 UNMSYM SET 1B6AH
108 LSTREP SET 2B44H
109 LVAR SET 2A4AH
110 ;
111 ;---rom call's---

876 BRST06 XRA A ;reset definition flag
877 STA SYDFLG+1H
878 BRST07 DCX H ;else keep definition flag
879 DCX H
880 INX B
881 INX B
882 RET
883 ;

893 ;
894 ;---test symbol's definition---
895 ;
896 ;exit sydflg=0ffh (init 1st) def fn
897 ; def proc
898 ; function
899 ; procedure
900 ; label
901 ; sydflg=0 (no init) else
902 ;
903 TSTSDF CPI TKDIM
904 JZ PDIM
905 TSTSDF1 LXI H SYDFLG+1H
906 MVI M 0FFH
907 XCHG
908 LXI H TKNSDF
909 CALL SCNTB1
910 JZ SCMD
911 XCHG
912 MVI M 0H
913 JMP SCMD
914 ;
915 ;---process dim---
916 ;
917 PDIM MVI E ','
918 LXI H PARR ;special processing arrays
919 JMP LSTREP
920 ;
921 PARR MVI A 0FFH ;force symbol definition
922 STA SYDFLG+1H
923 JMP LVAR
924 ;
925 ;---definition tokens table---

1312 ;
1313 ;---print integer righth justified---
1314 ;
1315 ;entry integer in macc
1316 ; a=number of positions
1317 ;

```

```

1318 PINTRJ PUSH PSM
1319 CALL SVDECB ;save decbuf
1320 CALL 0DB5FH ;fixed point output buf
1321 POP PSM
1322 LHL 0C033H ;get length of output
1323 SUB M
1324 INR A
1325 PINTR2 DCR A ;justifie righth
1326 JM PINTR5
1327 space CALL
1328 JMP PINTR2
1329 PINTR5 MOV A,M
1330 DCR A
1331 INX H
1332 INX H
1333 CALL PSTRM ;print string
1334 ;
1335 ;---retrieve decbuf---
1336 ;
1337 PUSH D
1338 LHL 0C033H
1339 LXI D SVAREA
1340 LDAX D
1341 MOV M,A
1342 CALL 0D172H
1343 POP D
1344 RET
1345 ;
1346 ;---save decbuf---
1347 ;
1348 SVDECB LHL 0C033H
1349 MOV A,M
1350 CPI 0AH
1351 RNC
1352 PUSH D
1353 XCHG
1354 LXI H SVAREA
1355 MOV M,A
1356 CALL 0D172H
1357 POP D
1358 RET
1359 ;
1360 SVAREA DB 0H,0H,0H,0H,0H,0H
1361 DB 0H,0H,0H,0H,0H
1362 ;
1363 ENDF
1364 MEND

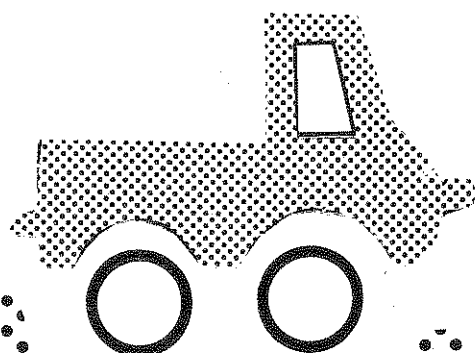
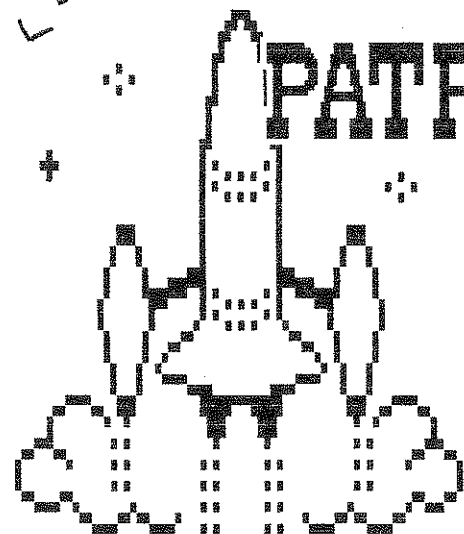
2

1466 LXI D B2-B1
1467 CALL 0DE14H ;subtract assemble-offset
1468 POP H
1469 POP B
1470 POP D
1471 RET
1472 ;
1473 DUNBLK DW 0H
1474 MEND
1475 ;

```

PATROUILLER

PATROUILLER

A NEW FASCINATING
GAME BY P. JANIN

26 MISSIONS

AUDIO : 900 BFR
DCR : 1150 BFR

CATALOGUS

L'interface DAI-Joystick présentée dans un précédent numéro 40 suscite une question qui trouve sa réponse ci-dessous.

Les Joysticks n'ont aucun rapport (Du point de vue de la conception autant que de celui de l'utilisation) avec les classiques paddles. Et ce indépendamment de l'ordinateur utilisé. Aussi il n'est pas envisageable de REMPLACER purement et simplement un paddle par un joystick. Chacun ayant une fonction différente.

En conclusion il faut noter que des programmes précédemment réalisés pour l'utilisation d'un paddle ne peuvent 'tourner' avec un joystick, sans y ajouter une modification logiciel.

Une coquille s'est glissée lors de la composition du texte de MEMO-DAI.

Son prix réel est de 95 FF sur cassette DCR et 70 FF sur cassette AUDIO. De plus son auteur nous a récemment fait remarquer que cette version ne tourne pas sur les basic V1.0. Il en va de meme pour le programme ZLARG.

only for BASIC V1.1!

The price of MEMODAI, as announced in a previous issue is not right. Price on DCR is 675 Bf, audio is 500 Bf.

BAD "DCR" NEWS

The tremendous rise of the price of DCR-cassettes forces us to apply new prices for DCR-versions. From now on, extra price for DCR will be 250 Bf.

GESTRUCTUREERD PROGRAMMEREN DEEL II

Het lang verwachte deel II van de handleiding door Bruno Van Rompaey is nu beschikbaar. Prijs : 1100 Bf.

SOON AVAILABLE :

TOOLKIT 7 containing : Variable precision, Graphics scroll, Zoom, MSX-extensions ...

JOB PLANNING : a program, creating your critical path of jobs that need to be done.

GAMES COLLECTION 15 : Zeeslag, Cubit and others

The SPL macroassembler documentation is now available in English. J.P. Berckmans and L.Huygh did the job. The documentation is free with any order (send your old documentation), the price is 350 Bf if sold separately.

Still available in (very) small quantity:

FIRMWARE MANUAL : 1250 Bf

SERVICE MANUAL : 1350 Bf

DAI SCHEMATICS : 850 Bf

BEST OF DAInamic 80/81 : 500 Bf

Peter Noij
Zilstraat 27
6114 KE Susteren
tel.: 04499 - 3557

Dieteren, 17 maart 1985

mijn referentie 85/13
Onderwerp bijgevoegde subroutine
Bijlagen subroutine als alternatief voor het "INPUT"-statement.

L.S.

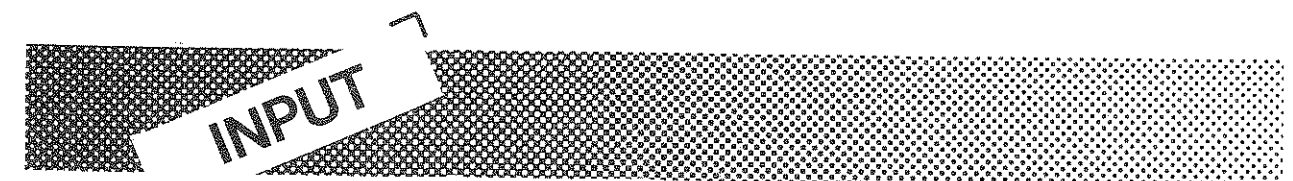
Als grootste bezwaar van het "INPUT"-statement zie ik de onbeheersbaarheid van het ingelezene. Daarnaast ervaar ik als groot bezwaar van het standaard basic het ontbreken van een mogelijkheid tot formatteren van uitvoer. Daarom zoek ik naar een alternatieve subroutine. Een eerste versie hiervan is bijgevoegd. Ik hoop dat ook andere lezers dit probleem onderkennen en naar alternatieven zoeken. Mogelijk dat deze subroutine een hulpmiddel daarbij kan zijn danwel een eerste aanzet tot discussie. Voor op- en/of aanmerkingen vindt u bij mij een open oor.

50000 - 50600 inleessubroutine
input : AARD\$ aard in te lezen variabele (I/R/A)
DFLT\$ defaultwaarde (wordt gebruikt ingeval enkel <RETURN> is ingebracht)
LENGTE% maximale lengte in te lezen string/getal
output : X\$ ingeleze string
X% ingelezen mantisse/integer
X! ingelezen real
click : CL% 0 (aan) of 1 (uit)
GOED% frequentie indien ingevoerde correct
FOUT% frequentie indien ingevoerde niet correct
overige gebruikte hulpvariabelen:
PUNT% TEKEN% LENGTH% M% Y% EX% I%
50000 - 50300 selecteren correcte karakters
50300 - 50350 correcte inlezing: printen
50350 - 50400 backspce(s)
50400 - 50500 inlezen en controleren defaultwaarde
50500 - 50700 RETURN (einde subroutine)

50700 - 50800 getal in 6 bytes
50700 - 50750 getal vertalen in 6 bytes
input : X% integer/mantisse
output : Y\$ 6 bytes 1 teken
2/5 getal (9 cijfers)
6 exponent
50750 - 50800 getal berekenen uit 6 bytes
input : Y\$ 6 bytes
output : Y en Y! getal berekend Y\$ -

50800 - 50900 herleiden fortrannotatie (vlgs. free format)
input : X% integer/mantisse
Y% exponent (laatste byte)
output : Z\$ fortrannotatie
overige gebruikte variabelen:
Z% Y% EX% EX%

50900 - 51000 getal in een string zetten
input : AARD\$ I(nteger) of R(eal)
DEC aantal gewenste decimalen (<0 mag)
X integer/mantisse
output : X\$ getal in fortrannotatie
overige gebruikte variabelen:
X! EX% HULP\$ HULPIE\$ I%


```
100 REM -----
110 REM subroutines      : - inbrengen van een getal/string
120 REM .                : - vertalen getal in 6 bytes (ASCII-waarden)
130 REM .                : - vertalen ASCII-waarden in getal
140 REM .                : - fortran-notatie (free format)
150 REM .                : - getal in string
190 REM -----
200 REM 21 februari 1985 : versie 0
210 REM pnoij
290 REM -----
400 REM AARD$           : geeft karakter (A/I/R) weer van de input
410 REM GOED & FOUT & FR : frequentie click
420 REM CLICK          : click uit (0) cq. aan (1)
430 REM DFLT$         : defaultwaarde
440 REM LENGTE         : maximale lengte in te lezen string
450 REM LENGTH         : aantal ingelezen posities
460 REM TEKEN          : positief(0) of negatief (1)
470 REM EX             : exponent
500 REM X               : ingelezen integer
510 REM X!             : ingelezen real
520 REM X$             : ingelezen string (cq. mantisse)
530 REM Y               : mantisse uit 6 bytes
540 REM Y$             : getal in 6 bytes
550 REM Z               : mantisse
560 REM Z$             : getal in fortran-notatie
590 REM -----
1000 PRINT CHR$(12);"subroutine : inlezen van getallen":COLOR 9 14 9 9:CLEAR 1000
1100 REM -----
1110 GOED=5000:FOUT=5000:CL=1:REM *** init click ***
1190 REM -----
1200 CURSOR 10,21:PRINT "aard";;AARD$="A":DFLT$="I":LENGTE=1:GOSUB 50000
1210 IF X$<>"A" AND X$<>"I" AND X$<>"R" GOTO 1200
1300 CURSOR 10,19:DFLT$="123.456":AARD$=X$
1310 IF AARD$="A" THEN LENGTE=30
1320 IF AARD$="I" THEN LENGTE=9
1330 IF AARD$="R" THEN LENGTE=10
1340 GOSUB 50000
1400 CURSOR 10,17:PRINT "X$ ingelezen string      : ";X$:IF AARD$="A" GOTO 1800
1410 CURSOR 10,16:PRINT "X ingelezen integer      : ";X:REM IF AARD$="I" GOTO 1500
1420 CURSOR 10,15:PRINT "X! ingelezen real       : ";X!
1500 GOSUB 50700
1510 CURSOR 10,13:PRINT "Y$ getal in 6 bytes    : ";LEFT$(Y$,1);:FOR I=1 TO 4:PRINT ASC(MID$(Y$,I,1));:NEXT:PRINT ASC(RIGHT$(Y$,1))-128
1520 CURSOR 10,12:PRINT "Y mantisse uit Y$     : ";Y
1530 CURSOR 10,11:PRINT "Y! getal uit Y$       : ";Y!
1600 GOSUB 50800
1610 CURSOR 10,9:PRINT "Z$ getal (fortran)     : ";Z$
1620 CURSOR 10,8:PRINT "Z mantisse           : ";Z
1700 Y=X:Y!=X!:HULP$=AARD$:CURSOR 10,6:PRINT "hoeveel decimalen   ";;AARD$="I":LENGTE=1:GOSUB 50000:DEC=X
1710 X=Y:X!=Y!:AARD$=HULP$:LENGTE=10:GOSUB 50900
1720 IF AARD$="I" THEN CURSOR 10,5:PRINT "X integer           : ";X
1730 IF AARD$="R" THEN CURSOR 10,5:PRINT "X! real             : ";X!
1740 CURSOR 10,4:PRINT "X$ resultaat        : ";X$
1800 CURSOR 10,1:PRINT "nog een sessie (j/n) : ";
1810 M=GETC
1820 IF M=ASC("j") OR M=ASC("J") GOTO 1000
1830 IF M=ASC("n") OR M=ASC("N") GOTO 1900
1890 GOTO 1810
1900 PRINT CHR$(12);
1990 END
50000 X$="":X=0:PUNT=0:LENGTH=0:TEKEN=0:PRINT " : ";
50100 M=GETC:IF M=0 GOTO 50100
50110 IF M=13 GOTO 50500
```



```

50120 FR=FOUT
50130 IF M=ASC("+") AND TEKEN=0 GOTO 50320
50140 IF M=ASC("-") AND TEKEN=1 GOTO 50320
50150 IF M=ASC("+") OR M=ASC("-") THEN IF LENGTH>0 THEN X=M:M=22:GOSUB 50350:M=X:X=0
50160 IF M=ASC("+") THEN TEKEN=0:PRINT X$;FR=GOED:GOTO 50320
50170 IF M=ASC("-") THEN TEKEN=1:PRINT "-";X$;FR=GOED:GOTO 50320
50180 IF M=8 OR M=22 AND LENGTH=0 GOTO 50320
50190 IF M=8 OR M=22 THEN FR=GOED:GOSUB 50350:GOTO 50320
50200 IF LENGTH=LENGTE GOTO 50320
50210 IF AARD$="A" THEN FR=GOED:GOTO 50300
50220 IF M=ASC(".") THEN IF PUNT=1 OR AARD$="I" GOTO 50320
50230 FR=GOED
50240 IF M=ASC(".") THEN PUNT=1:GOTO 50300
50280 IF M<ASC("0") OR M>ASC("9") THEN FR=FOUT:GOTO 50320
50290 REM -----
50300 X$=X$+CHR$(M):PRINT CHR$(M);:LENGTH=LENGTH+1
50320 IF CL=1 THEN SOUND 0 0 15 0 FREQ(FR):WAIT TIME 2:SOUND OFF
50330 GOTO 50100
50340 REM -----
50350 X=1:IF M=22 THEN X=LENGTH+TEKEN
50360 FOR I=1 TO X:PRINT CHR$(0);:IF X=0 THEN LENGTH=LENGTH-1:Y$=RIGHT$(X$,1):X$=LEFT$(X$,LENGTH);:IF Y$="." THEN PUNT=0
50370 NEXT:IF LENGTH=0 THEN TEKEN=0
50380 RETURN
50390 REM -----
50400 X$=DFLT$:IF AARD$="A" GOTO 50450
50410 IF LEFT$(X$,1)="-" THEN TEKEN=1:X$=RIGHT$(X$,LEN(X$)-1)
50420 FOR I=0 TO LEN(X$)-1:IF MID$(X$,I,1)="." THEN PUNT=PUNT+1
50430 NEXT:IF (AARD$="I" AND PUNT=1) OR PUNT>1 THEN FR=FOUT:X$=""
50440 IF AARD$="R" AND PUNT=0 THEN X$=X$+".0"
50450 IF FR=GOED THEN PRINT X$;:LENGTH=LEN(X$)
50480 RETURN
50490 REM -----
50500 FR=GOED:IF LENGTH=0 THEN GOSUB 50400
50510 IF CL=1 THEN SOUND 0 0 15 0 FREQ(FR):WAIT TIME 10:SOUND OFF
50520 IF FR=FOUT GOTO 50100
50530 IF AARD$="A" THEN RETURN
50540 IF AARD$="I" THEN X$=X$+".0"
50550 LENGTH=LENGTH+2:EX=0:FOR I=0 TO LEN(X$)-1
50560 IF MID$(X$,I,1)="." THEN X$=LEFT$(X$,I)+RIGHT$(X$,LEN(X$)-I-1):EX=EX+I:I=I-1
50570 NEXT
50590 REM -----
50600 IF LEN(X$)>1 AND RIGHT$(X$,1)="0" THEN X$=LEFT$(X$,LEN(X$)-1):GOTO 50600
50610 IF LEN(X$)>1 AND LEFT$(X$,1)="0" THEN X$=RIGHT$(X$,LEN(X$)-1):EX=EX-1:GOTO 50610
50620 IF LEN(X$)>9 THEN PRINT " truncated to 9 positions";:X$=LEFT$(X$,9)
50630 X=VAL(X$):IF LEN(X$)>4 THEN X=INT(VAL(LEFT$(X$,LEN(X$)-4))+0.5):Y=INT(VAL(RIGHT$(X$,4))+0.5):X=X*10000+Y
50640 X!=X*10^(EX-LEN(X$)):IF TEKEN=1 THEN X=(-X):X!=(X!)
50650 RETURN
50690 REM -----
50700 Y$="+":IF TEKEN=1 THEN Y$="-":X=(-X)
50710 Y$=Y$+CHR$(X MOD 256)+CHR$(X/256 MOD 256)+CHR$(X/65536 MOD 256)+CHR$(X/16777216 MOD 256)+CHR$(X/128)
50730 REM RETURN
50740 REM -----
50750 Y=ASC(MID$(Y$,1,1))+ASC(MID$(Y$,2,1))*256+ASC(MID$(Y$,3,1))*65536+ASC(MID$(Y$,4,1))*16777216
50760 Y!=Y*10^(ASC(RIGHT$(Y$,1))-128-LEN(X$))
50770 IF LEFT$(Y$,1)="-" THEN Y=(-Y):Y!=(Y!)
50780 RETURN
50790 REM -----
50800 Z=VAL(X$):IF LEN(X$)>4 THEN Z=INT(VAL(LEFT$(X$,LEN(X$)-4))+0.5):Y=INT(VAL(RIGHT$(X$,4))+0.5):Z=Z*10000+Y
50810 IF LEN(X$)<9 THEN X$=X$+"0":GOTO 50810
50820 Z$=LEFT$(Y$,1)+". "+X$:EX=ASC(RIGHT$(Y$,1))-128+0.5:EX$=MID$(STR$(EX),1,LEN(STR$(EX))-3)
50830 IF LEN(EX$)<3 THEN EX$="0"+EX$:GOTO 50830

```

```

50840 IF EX>0 THEN Z$=Z$+"+"
50850 IF EX<0 THEN Z$=Z$+"-":EX=ABS(EX)
50860 Z$=Z$+EX$:IF LEFT$(Z$,1)="-" THEN Z=(-Z)
50880 RETURN
50890 REM -----
50900 X$="":IF AARD$="I" THEN X!=X
50910 IF DEC<0 THEN X!=X!/10:DEC=DEC+1:GOTO 50910
50920 EX=0:HULP$=STR$(X!):FOR I=1 TO LEN(HULP$)-1:HULPIE$=MID$(HULP$,I,1):IF HULPIE$<>"." THEN X$=X$+HULPIE$
50930 IF HULPIE$="." THEN EX=LEN(HULP$)-LEN(X$)-2
50940 NEXT:HULP$=LEFT$(X$,LEN(X$)-EX):X$=RIGHT$(X$,EX)
50950 IF LEN(X$)<DEC THEN X$=X$+"0":GOTO 50950
50960 IF LEN(X$)>DEC THEN X$=LEFT$(X$,DEC)
50970 IF LEN(HULP$)>LENGTE-DEC-1 THEN HULP$="":X$="":FOR I=3 TO LENGTE:X$=X$+"*":NEXT
50980 IF X!<0 THEN HULP$="-"+HULP$
50990 X$=SPC(LENGTE-LEN(HULP$)-LEN(X$)-1)+HULP$+"."+X$:RETURN
50999 REM -----

```

IF THEN

Geachte DAInamic redactie,

Ik wil U en vooral de lezers wijzen op een fout in de manual betreffende het IF-statement. Zoals bekend kan deze statement voorkomen in een aantal varianten:

1. IF [expression] THEN [linenumber] : [statement]
2. IF [expression] GOTO [linenumber] : [statement]
3. IF [expression] THEN GOTO [linenumber] : [statement]

De varianten 1 en 2 zijn equivalent, als [expression] de waarde 'true' heeft, wordt gesprongen naar [linenumber], zoniet dan wordt [statement] uitgevoerd.

In geval 3 echter, wordt [statement] nooit uitgevoerd, ongeacht de waarde van [expression]. Er wordt slechts gesprongen naar [linenumber] indien [expression] de waarde 'true' heeft.

Dit alles geldt voor BASIC V1.1, met V1.0 heb ik geen ervaring. In de manual staat echter op blz. 66, 6.2.6.5, example (ii), dat bij variant 2 [statement] nooit wordt uitgevoerd. Dit is dus onjuist.

Hierbij ook een programma om op een andere manier dan met vele sinus en cosinus berekeningen cirkels en ellipsen te tekenen. De remarks in de subroutine geven de mogelijkheden aan. Regels 10 t/m 80 zijn een demo'tje. Een voordeel van deze routine is dat de hoogste definitie gebruikt wordt waar het het hardst nodig is, namelijk in de lijnstukken met de grootste kromming. De routine is daardoor efficiënter dan wanneer een konstante hoekverdraaiing wordt gebruikt, vooral bij lange ellipsen.

Voor de machinetaalprogrammeurs een aantal snelle 8080-routines overgenomen uit 'Electronics'.

Marc Boon
Dirklangendwstr. 2
NL-2611 JA Delft
tel. 015-126576

HORLOGE TEMPS REEL

Désirant adapter un programme de simulateur de vol aux instruments, j'avais besoin de créer une horloge donnant heures, minutes et secondes écoulées, cela quel que soit mon temps de réaction aux diverses manoeuvres et l'enchaînement de sous-programmes utilisés. Ne pratiquant pas l'assembleur, je devais la réaliser en BASIC.

J'explorais la memory map du n° 11 et étudiais le timer externe utilisé par l'instruction WAIT TIME et WAIT MEM, situé aux adresses # 1BE et # 1BF.

Première constatation : ces deux adresses sont chargées à # FF à la mise sous tension.

Deuxième constatation : #1BF est décrémenté de 1 pour un décrement de 256 de #1BE.

Troisième constatation : il ne faut pas utiliser WAIT dans le programme puisqu'il provoque un réensemencement de ces adresses.

La suite est simple.

D'abord affecter aux variables H, M et S leurs valeurs de départ (ex : H = 8, M = 35, S = 0 donnant une heure de début à 8h 35 mn 0 s).

Puis, dès le démarrage de la partie active du programme, par exemple en ligne 100 :

```
100 POKE # 1BF, # FF : POKE # 1BE, # FF
```

Dans le corps du programme, dès que cela est possible sans gêner son déroulement et surtout sans excéder un écart de 20 mn entre deux accès, placez :

```
XXX GOSUB 10000 (ou autre adresse)
```

.../...

HORLOGE TEMPS REEL

```
10000 T1 = PEEK (#1BF) : T2 = PEEK (# 1BE)
10010 DTE = (255-T1) * 256 + 255 - T2
10020 SE = INT (DTE * 2E - 2)
10030 IF SE 60 THEN DS = SE : DM = 0 : GOTO 10050
10040 DM = INT (SE/60) : DS = SE - DM * 60
10050 M = M + DM : S = S + DS
10060 IF S > 59 THEN S = S - 60 : M = M + 1
10070 IF M > 59 THEN M = M - 60 : H = H + 1
10080 IF H > 23 THEN H = 0
10090 CURSOR 10,10 : PRINT H, M, S : REM formatez votre impression à votre
convenance
10100 POKE # 1BF, # FF : POKE # 1BE, 248
10110 RETURN
```

Remarque : en ligne 10100 la valeur à "poker" en # 1BE dépend de la longueur du sous-programme commençant en 10000.

Cette solution n'est sans doute pas optimale mais aidera les DAlistes qui ne sont pas versés en langage machine.

Question : Je rencontre de gros problèmes de précision dans l'adaptation d'un programme de calcul d'éphémérides astronomiques (les 6 chiffres significatifs insuffisants).

Quelqu'un a-t-il mis au point une routine (même assembleur) permettant de passer à 8 ou 9 chiffres significatifs ?

Est-ce possible ?

Contactez-moi.

J.P. CHEREAU
11, avenue Saint-Exupéry
92160 ANTONY

BASIC & ML SAVE

SAVING OF A PROGRAM IN BASIC

UNDER HIS MACHINE LANGUAGE FORM

THE 'SAVE' , BASIC COMMAND

```

HEAP      I-----I      stored in 29B/29C
          I             I
          I VARIABLES (HEAP) I
          I             I
TXT BGN    I-----I      stored in 29F/2A0
          I             I
          I             I
          I             I
          I TEXT BUFFER   I
          I             I
          I             I
          I             I
TXT USE    I-----I      stored in 2A1/2A2
STB BGN    I             I
          I             I
          I SYMBOL TABLE  I
          I             I
          I             I
STB USE    I-----I      stored in 2A3/2A4
  
```

The variables that the program needs are stored in the restricted area whose address is stored in 29B/29C and the size in 29D/29E.

- A 'SAVE' in BASIC :
1. initialise the HEAP and the SYMBOL TABLE.
  2. saves the TEXT BUFFER.
  3. saves the SYMBOL TABLE.

- A 'LOAD' in BASIC :
1. initialise the HEAP and the SYMBOL TABLE.
  2. loads the TEXT BUFFER and stores the corresponding addresses in 29F/2A0 and 2A1/2A2.
  3. loads the SYMBOL TABLE and stores the corresponding addresses in 2A3/2A4.

At the beginning, the HEAP pointer (29B/29C) is initialised at 2EC and the size is 100 (TEXTBUFFER: 2EC+100=3EC).

So, we have to save, if the BASIC program is alone, the TEXTBUFFER, the symbol table and store their addresses in 29F-2A4.

Hence, it's easier to save the program from 29F to STB USE

```

*LOAD      loading of the file
*UT
çD2A3 2A4
çAA BB
çW29F BBAA      name of the program
  
```

The BASIC program is then saved under his LM form.

SAVING OF A BASIC PROGRAM +

A LM PROGRAM UNDER A LM FORM

It becomes attractive to put together a BASIC program, which we can save under a LM form, with a LM program to load the entirety under a LM form. (f.i. FGT (300-900) + BASIC program).

The RAM organisation becomes :

```

2EC      I-----I
          I             I
          I LM PROGRAM   I      LM PROGRAM
          I             I
HEAP      I-----I
          I             I
          I VARIABLE HEAP I      VARIABLES
          I             I
          I             I
          I TEXT BUFFER   I
          I             I
          I             I
TXT USE    I             I      BASIC PROGRAM
STB BGN    I-----I
          I             I
          I             I
          I SYMBOL TABLE I
          I             I
          I             I
STB USE    I-----I
  
```

This time, we have to save the variables 29B to 2A4, because they point to the addresses where the different parts are stored. The BASIC program is not any more stored between 2EC and STB USE but between 2EC + LM program size + HEAP and STB USE size.

2EC being the initial RAM value (after RESET).

** Don't forget to readjust the pointers 29F-2A4 while loading the MLP and the BASIC.

1st method: use a BOOTSTRAP LOADER (DBL).

----- You just have to depress the BREAK key when the loading of the BASIC program is started.

2nd method: readjust the pointers.

----- Let's take the example FGT (300-900). (notice that FGT takes place from 29B to 900, what updates the pointers 29F to 2A4 during the loading).

```

so : *UT
--- çR      loading of the MLP

çS29B
çEC-01
ç02-09      start of the HEAP -ç after the LM program (=901).

ç00-
ç01-
çEC-01
ç03-0A      start of the TEXT BUFFER that's to say
              start of the HEAP+100=901+100=A01.

çB
*LOAD      loading of the BASIC
  
```

** You have stored, in the RAM, the MLP+BASIC under the form above described. Now, you have to save the program from 29B to STB USE. STB USE has the addresses 2A3/2A4.

```
so : *UT
---  çD2A3 2A4
      çXX YY
      çB
      *
      (make the cassette ready)
      *UT
      ç29B YYXX
      çB
      *
```

You have now a BASIC+LM program, saved under a LM form.

```
To come out: *UT
              çR
              çB
              *RUN
```

AUTOSTART OF A BASIC AND LM PROGRAM

With a READ or a LOAD, when the command is performed, a CALL 2D4 is executed to close the file and stop the motor. 2D4 is used to go back to D445 (audio recorder) or to F31F (DCR). (JMP D445 or JMP F31F).

AUTOSTART IN MACHINE LANGUAGE

We have to store the machine language from address 2D4. If the addresses of the MLP are, f.i., 5000 to 6000, you have to save the RAM from 2D4 to 6000, what's not very interesting, because we don't use the RAM from 2EC to 5000 !

Hence, you have to have a file starting around the 300. To get the autostart, the start of your MLP must close the file, that's to say execute a RCLOSE (CD 45D5 for the audio recorders or CD 1FF3 for the DCR).

EXAMPLE: MLP from 300 to 1000
----- running address: 300

We can notice that the space between 2EC and 300 is free. If it wasn't, we had to write the following little program from 1001 to 1006. Load the program and then :

so, we have in 2EC :

```
2EC CALL D445 (or F31F) CD45D4 RCLOSE
     JMP 300 C30003 run in 300
```

then change 2D5 :

```
çS2D4 or:
ç45-EC ç1F-EC
çD4-02 çF3-02
```

Now, save from hex2D5 to hex1000

```
çW2D5 1000 program name
çB
*
```

Put the cassette back, then UT and R.

(If your LM program is placed, f.i., from hex5000 to hex6000, move it from hex300 to hex1300. Your little program, in hex2EC, will have to execute a MODE before starting it.)

AUTOSTART OF A BASIC PROGRAM

The method is the same, but instead of starting the program with a CD, start it with a RUN.

Example :

Type in the following BASIC program :

```
10 MODE 0
20 PRINT CHR$(12)
30 COLORT 0 3 0 0
40 PRINT "IT'S WORKING"
```

Save it on a cassette (or DCR) and rewind it at the beginning. Shut the DAI down. (to reset all the variables). We'll write our little LM program from hex2EC to hex300.

```
çS2EC 3E 00 CD 06 D8 31 00 F9 01 FD 02 CD 1F F3 C3 92 C8 87
```

for audio cassettes : 45 D4

Update the pointers in hex29B :

```
çS29B EC-00 02-03 00-00 01-01 EC-00 03-04
çB
*NEW
*LOAD
*UT
çD2A3 2A4
ç43 04
çS2D5 1F-EC F3-02
(CAS: 45-EC D4-02)
çW29B 443 program name
```

Shut the DAI down and reload the program.

Now, if you have a MLP+BASIC program, you have to put both together and save them under an LM form. Add the LM program if you have room between hex2EC and hex300; otherwise, put this program after your LM file (LM+BASIC). Then, you have to change the address in hex2D4. It's not any more hex2EC, but the address where you've stored your little LM program.

On the other hand, in the program, there is an address (underlined) FD02 (=hex2FD). It corresponds to hex2EC + hex11 (points to hex87).

Don't forget to rectify.

```
Henri-Pierre LEGRY
F-59 DOUAI
```

ASSEMBLER BY PRACTICE

by Raymond VANLATHEN (Club CAROLODAI)

Preamble

We don't want here to give you a theoretical account on the Assembler Language. There exist enough good books in bookshops and many magazines who approach the question more or less precisely. We wish to propose to our readers practical applications, first easy, so that they can practise on their DAI and better understand the meaning of the different instructions and their involvement. So, we hope to contribute to turn that over your mind, a way to enrich your brain.

If the utility of some routines, particularly at the beginning, is not clear for you, don't forget that they are didactic routines who connect themselves gradually before to become real operational routines. But, any clever guy will be able to adapt these routines and to insert them in his programs.

Introduction

A recall is maybe not unnecessary. A microprocessor (a 8080A for the DAI) can execute instructions only in binary code, what we call "machine code" (represented by the human being under the form of hexadecimal code). As it would be hard and long to program in Machine Language (particularly for long programs), programming languages have been developed. One of these is the Assembler Language, which exists in different developments (DNA, SPL, ..) Nevertheless, in each of those, each basic instruction is represented with the same mnemonic (condensed word which reminds the nature of the instruction). Each instruction in Assembler is converted in a machine code by the assembling program.

The instruction set of the 8080A has in Machine Language 244 codes on 256 possible combinations of hexadecimal codes. Each of these codes forms the code of operation of a machine instruction. They are as many machine instructions as different codes of operation. Each instruction of the 8080A has one, two or three bytes. The first byte is always the code of operation of the instruction. The next possible byte(s) are a data byte or a memory address (8 or 16 bits). Among the 244 machine instructions, 200 have one byte, 18 two bytes and 26 three bytes. Moreover, they correspond to 78 instructions in Assembler, composed of a different mnemonic for each instruction and, contingently, of an operand with one or two elements.

ù = hex

ç = >

It's good to remember that the 8080A has 6 main registers of one byte B, C, D, E, H and L. These can be grouped by pairs (B+C, D+E, H+L) where the first term (B, D or H) indicates the pair and contains the most significant byte, the second register containing the least significant byte. The accumulator A (one byte), through which pass the arithmetic and logical operations, and the memory location M (two bytes), whose address is pointed by the register pair H+L, are also considered as registers. We have also a stack pointer SP and a counter for the developing of the program PC (Program Counter), each with two bytes.

There is still a special register with one byte whose 5 bits only are used: they are the status or condition indicators (Flags), with a flip-flop type. They are called, in decreasing order of the used bits: the sign S, the zero Z, the auxiliary carry AC, the parity P and the carry C. The 3 unused bits of the byte are the sixth, the fourth (always 0) and the second one (always 1). Let's note that the accumulator A and the flags register can form a pair called PSW (Program Status Word), in which the accumulator is the MSB (most significant byte).

Application No 1

Purpose : clear memory from a start address in memory.

DIDACTIC LISTING

300	!	97	!	SUB A	Clear the accumulator, by cutting off the contents of A from the accumulator.
	!		!		
301	!	00	!	NOP	Has no effect; allows to reserve a memory location to intercalate an instruction without disturbing the general diagram of the routine.
	!		!		
302	!	21 0B 03	!	LXI H, :30B	Loads the memory start address in H+L (ù0B in L and ù03 in H).
	!		!		
305	!	77	!	MOV M, A	Moves the contents of A in M (whose address is in H+L).
	!		!		
306	!	23	!	INX H	Increments the contents of H+L by one (gives the next memory location address).
	!		!		
307	!	C3 05 03	!	JMP :305	Unconditional jump to memory address ù305 to execute the next move from A to M.
	!		!		
30A	!	C9	!	RET	Allows to go out from the routine; same as the RETURN instruction in Basic.
	!		!		

COMMENTS

The execution of the routine is made in UTILITY (type UT in Basic), then çG300 (with çZ3 before or not). The memory locations are cleared from ù30B (the screen is also cleared), but the DAI loops: it's normal, because nothing stops the execution of the routine. Press RESET, then *UT and display the contents of the memory from ù30A to ùB34F (page by page) by means of DISPLAY, to verify the resetting of the memory. Let's note that the memory locations ù3EA and ù3EB contain respectively ù7F and ùFF, because of the RESET.

You can also type çZ3 (necessary here) followed by çL300 300 30A, what will allow you to look at the successive states of the different registers at the end of the execution of each instruction. In this case, the execution time is very long, but you can stop the run of the program at any time by pressing the BREAK key, and then look how far is the resetting of the memories, with DISPLAY.

Let's note that we can't misuse the NOP (00) instruction because, though this one is inoperative, she uses four clock-cycles.

EXPERIMENTS

(1) Under line 300, you can replace SUB A (97) by XRA A (AF), which gives the same result: exclusive OR between the contents of A and the accumulator.

(2) You can also replace in lines 300 & 301 SUB A and NOP (00) by MVI A, :0 (3E 00), where the data 0 (one byte) is loaded into the accumulator. Of course, the 00 (machine code for the NOP instruction) can be used for the instruction MVI A (3E). Though this last solution is more obvious than the two others, it has the disadvantage to occupy two bytes instead of one and to have 7 machine cycles against 4 for the two other solutions.

N.B.: The indicators' status are different following the resetting type of A. With SUB A, we get F (Flag)=ù56, with XRA A, F=ù46 and with MVI A, :0, F=ù02.

Application No 2

Purpose : Load data in two registers and look at their contents.

DIDACTIC LISTING

```

300 ! 21 00 13 ! LXI H, :1300 Loads the memory address in HL
303 ! 01 01 0A ! LXI B, :A01 Loads the data ùA01 (two bytes
! ! in B+C (ù01 in C and 0A in B).
306 ! 70 ! MOV M, B Moves the contents of B into
! ! M (here at the address ù1300).
307 ! 23 ! INX H Increments the contents of H+L
! ! by one.
308 ! 71 ! MOV M, C Moves the contents of C into M
! ! (here at the address ù1301).
309 ! 00 ! NOP No operation.
30A ! C9 ! RET Output of the routine.
    
```

COMMENTS

In UT, type çG300, then display the data with çD1300 1301, which gives you 0A 01. Otherwise, type çZ3 + çL300 300 30A and then çD1300 1301 to look at their contents.

EXPERIMENTS

(1) By replacing, under line 30A, the instruction RET (C9) with HLT (76), who stops the program, you will lose control on the DAI. So, never try HLT, otherwise be very careful!

(2) Under line 309, if you replace NOP by PUSH B (C5), you load the contents of B+C on the stack of the DAI, that's to say that you save the data on the stack. With çG300 you have no problem and çD1300 1301 will display 0A 01.

But if you type çZ3 + L300 300 30A, the DAI will be lost after the LOOK command. If you type BREAK (at time, but not too early), you can see that the value of P (next instruction's address to be executed) who stands at the address of the last executed instruction (I=ù30A), contains the data ù0A01. Now, we had to see the value ùEA04, who gives the return address of the ROM and who stands now at the bottom of the stack (ùF8FE & ùF8FF), whose address is given by S=ùF8FE

Application No 3

Purpose : Load on the stack the contents of two registers for examination.

DIDACTIC LISTING

```

300 ! 31 02 13 ! LXI SP, :1302 Loads the start address of
! ! the stack and modifies the
! ! stack pointer. Uses a stack in
! ! RAM instead of the initial
! ! stack of the DAI. Can be use-
! ! full in specific applications
303 ! 01 01 0A ! LXI B, :A01 Loads the data ùA01 in B+C.
306 ! 00 ! NOP No operation. Used as spare
307 ! 00 ! NOP for easy insertions.
308 ! 00 ! NOP
309 ! C5 ! PUSH B Saves the contents of B+C in
! ! the stack.
30A ! 00 ! NOP
30B ! C9 ! RET Allows to go out from the
! ! routine.
    
```

COMMENTS

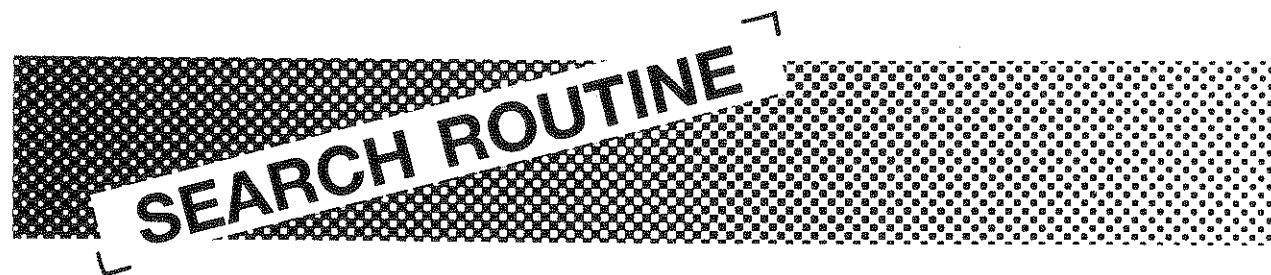
Let's extend the experiment (2) of the previous application and see what happens with another stack. By typing çZ3 + L300 300 30B, we get P=ù0A01 and the DAI is lost without BREAK, as with the initial stack.

EXPERIMENTS

(1) By replacing the three NOP's from line 306 to 308 by LXI H,:EA04 (21 04 EA), loads the address EA04 in H+L and the NOP of line 30A by PUSH H (E5) loads the contents of H+L on the stack, the DAI is no more lost, even with LOOK. By using 1300 1301, we get 01 0A (reverse order than in application no 2). We can notice here the fundamental importance of the address EA04, who has to have a correct place in the stack.

(2) Let's type 1303 + L300 300 30B (and skip the instruction LXI SP,:1302 under line 300, so we take back the initial stack). To display the data, we have to do DF8FC F8FD. We will find 01 0A (the address F8FC is given by S in the last line of LOOK, that's to say the one concerning I=30B).

Translated by L.J.

MLP PROGRAMME - SEARCH ROM OR RAM FOR A GIVEN ADDRESS

This programme will search the DAI's memory for references to an address that you specify. When the address of a DAI routine is typed in, the programme will find and display all references to that routine. During a ROM search sections C, D and all four E banks are examined. For a RAM search it is necessary to input, when asked, the start and end addresses of the MLP or the part of RAM to be examined. Hex addresses are expected and should be entered in alphanumeric characters without # or H. eg the GETC routine is at address D6BE; type it in as D6BE.

RST + Data calls can also be found, but as they are not in the Low byte, High byte order of addresses, the two bytes must be reversed when entering; eg RST 4 Data 0F is E70F but must be typed in as 0FE7.

The only error report is the ? as used for errors in the DAI's Utility.

Bill Read

```

0000          ;          TITL      'SEARCH ROM OR RAM FOR A GIVEN ADDRESS'
0000          ;          Bill Read      Nov 1984
0000          ;DAI routines called:
0000 @=D6BE GETC      EQU          0D6BEH      ;Get char from keybd
0000 @=DD60 OUTC      EQU          0DD60H      ;Print character
0000 @=DAD4 PMSG      EQU          0DAD4H      ;Print message
0000 @=DE14 COMPDE    EQU          0DE14H      ;Compare DE & HL
0000 @=EADE GETADR    EQU          0EADEH      ;(3EADE)Get address from
0000          ;          ; keybd and put on stack.
0000          ;
0000          ;          ORG          300H
0300 214603 START    LXI H          START$      ;Display title and
0303 CDD4DA          CALL          PMSG         ; ask ROM or RAM
0306 CDBED6 KEYBD1  CALL          GETC         ;Get reply
0309 D8              RC              ;Abort if BREAK
030A FE31           CPI             31H        ;Key 1 ?
030C CA2A03         JZ              ROM
030F FE32           CPI             32H        ;Key 2 ?
0311 CA1703         JZ              RAM
0314 C30603         JMP             KEYBD1     ; If any other key
0317 21E403 RAM     LXI H          RAM$        ; Ask addresses of
031A CDD4DA          CALL          PMSG         ; area of search.
031D 0E02           MVI C          2H         ; 2 addresses wanted
031F CDDEEA        CALL          GETADR      ;Addresses from
0322          ;          ; keybd on to stack
0322 3EA0           MVI A          0A0H      ;Marker for RAM
0324 320505         STA             BANK
0327 C33703         JMP             ASKADR
032A 3E20 ROM      MVI A          20H        ;Marker for
032C 320505         STA             BANK      ; unswitched ROM
032F 2100C0         LXI H          0C000H      ;Start of ROM
0332 11FFDF        LXI D          0DFFFH      ;End of unswitched ROM
0335 E5            PUSH H          ;Save both addresses
0336 D5            PUSH D          ; on stack.
0337 21BE03 ASKADR LXI H          STRT2$     ;Ask address to
033A CDD4DA          CALL          PMSG         ; be sought.
033D 0E01           MVI C          1H         ;1 address wanted
033F CDDEEA        CALL          GETADR      ;Get address from
0342 C1            POP B          ; keybd to BC
0343 C36004         JMP             BEGIN1
0346 0C0D0D START$ DB             0CH,0DH,0DH
0349 202020         DB             ' SEARCH ROM OR RAM FOR REFERENCES'
036C 20544F        DB             ' TO A GIVEN ADDRESS'
037F 0D0D          DB             0DH,0DH
0381 202020         DB             ' Key 1 To search ROM'
039E 0D            DB             0DH
039F 202020         DB             ' Key 2 To search RAM'
03BC 0D00          DB             0DH,0H
03BE 0D            DB             0DH
03BF 202020         DB             ' What address is to be sought ? '
03E3 00            DB             0H
03E4 0D            DB             0DH
03E5 202020         DB             ' What area of the RAM is to be searched ?'
0412 0D            DB             0DH
0413 285479        DB             '(Type start address SPACE end address RETURN)'
0441 00            DB             0H
0442 0D            DB             0DH
0443 202020         DB             Search in progress '

```

```

045E 00      DB      0H
045F C9      RET
0460      ;
0460      ;Entry: Address to be sought in BC
0460      ;
0460      ; End address of search area on top of stack
0460      ;
0460      ; Start address of search area top-1 of stack
0460 214204 BEGIN1 LXI H      RUN$
0463 CDD4DA   CALL      PMSG
0466 D1      POP D
0467 E1      POP H
0468 23      GO1     INX H
0469 CD14DE   CALL      COMPDE
046C CAAE04   JZ        FINIS1
046F 7E      MOV A,M
0470 B9      CMP C
0471 C26804   JNZ       GO1
0474 23      CHECK   INX H
0475 7E      MOV A,M
0476 B8      CMP B
0477 2B      DCX H
0478 C26804   JNZ       GO1
047B C5      PUSH B
047C E5      PUSH H
047D 3E0D     MVI A     0DH
047F CD60DD   CALL      OUTC
0482 3A0505   LDA      BANK
0485 CD60DD   CALL      OUTC
0488 CD9004   CALL      PRTADR
048B E1      POP H
048C C1      POP B
048D C36804   JMP      GO1
0490      ;
0490      ;Convert address in HL to ASCII and print it:
0490 7C      PRTADR  MOV A,H
0491 CD9504   CALL      PA1
0494 7D      MOV A,L
0495 F5      PA1     PUSH PSW
0496 07      RLC
0497 07      RLC
0498 07      RLC
0499 07      RLC
049A CD9E04   CALL      PA2
049D F1      POP PSW
049E E60F     PA2     ANI      0FH
04A0 CDA604   CALL      PA3
04A3 C360DD   JMP      OUTC
04A6 C630     PA3     ADI      30H
04AB FE3A     CPI      3AH
04AA DB      RC
04AB C607     ADI      7H
04AD C9      RET
04AE      ;
04AE 3A0505 FINIS1 LDA      BANK
04B1 FE20     CPI      20H
04B3 CAC804   JZ       BNKE0
04B6 FE30     CPI      30H
04B8 CAE104   JZ       BNKE1
04BB FE31     CPI      31H

```

```

04BD CAE904   JZ       BNKE2
04C0 FE32     CPI      32H
04C2 CAF104   JZ       BNKE3
04C5 C30605   JMP      FINIS2
04C8      ;Bank switching. The data byte stored in BANK has a dual
04C8      ; purpose: it is a marker to indicate when the RAM
04C8      ; or one of the ROM sets is in use, and it is the
04C8      ; prefix printed with each address found in search.
04C8 3A4000 BNKE0 LDA      40H
04CB E63F     ANI      3FH
04CD 324000   STA      40H
04D0 3206FD   STA      0FD06H
04D3 3E30     MVI A     30H
04D5 320505 AGAIN STA      BANK
04D8 11FFEF   LXI D     0EFFFH
04DB 2100E0   LXI H     0E000H
04DE C36804   JMP      GO1
04E1 CDF904 BNKE1 CALL      BNKSW
04E4 3E31     MVI A     31H
04E6 C3D504   JMP      AGAIN
04E9 CDF904 BNKE2 CALL      BNKSW
04EC 3E32     MVI A     32H
04EE C3D504   JMP      AGAIN
04F1 CDF904 BNKE3 CALL      BNKSW
04F4 3E33     MVI A     33H
04F6 C3D504   JMP      AGAIN
04F9 3A4000 BNKSW LDA      40H
04FC C640     ADI      40H
04FE 324000   STA      40H
0501 3206FD   STA      0FD06H
0504 C9      RET
0505 00      BANK   DB      0H
0506 E5      FINIS2 PUSH H
0507 212C05   LXI H     END$
050A CDD4DA   CALL      PMSG
050D E1      POP H
050E CDBED6 KEYBD2 CALL      GETC
0511 DB      RC
0512 FE52     CPI      'R'
0514 CA0003   JZ       START
0517 FE41     CPI      'A'
0519 C20E05   JNZ      KEYBD2
051C 3A0505   LDA      BANK
051F FEA0     CPI      0A0H
0521 CA1703   JZ       RAM
0524 FE33     CPI      33H
0526 CA2A03   JZ       ROM
0529 C30003   JMP      START
052C 202020 END$   DB      ' Search completed.'
0540 0D      DB      0DH
0541 202020   DB      ' Press A to search for another address.'
056E 0D      DB      0DH
056F 202020   DB      ' Press R to restart the programme.'
0597 0D      DB      0DH
0598 202020   DB      ' Press BREAK to end the programme.'
05C0 0D00     DB      0DH,0H
05C2      END

```


EXTENDED BASIC

EXTENDED BASIC is a modular library written in D-BASIC, a new language for the DAI PC.

The first module, GENLIB.D, contains thirteen new commands or instructions, which can be used in a direct mode or in a program. They are re-united in two parts.

1) SCREEN

*****

CLS clears the screen without wasting paper for the printer.

SPEED n controls the output speed on the screen.
 n < 15 slows down the display.
 n > 60 returns to the normal speed: it's necessary for the printer

NORMAL after COLORT A B C D requires the color A for the background
 B for the text

INVERSE after COLORT A B C D requires the color C for the background
 (=reverse video) D for the text.

WINDOW n,m defines a screen-window from the line n up to the line m.
 n = 1 bottom of the screen
 m = 24 top of the screen

2) MISCELLANEOUS

*****

PRTON delivers the printer

PRTOFF blocks the printer

REPT within a program which uses GETC, allows autorepeat-keys.

SWAP A\$,B\$ swaps two strings

INSTR(I,X\$,Y\$) I is an integer constant,
 searches, from the Ith position, the character Y in a string X. If
 no success, then INSTR equals zero.

e.g. A\$="COMPUTER":B\$="M"
 PRINT INSTR(2,A\$,B\$) gives the value 3
 PRINT INSTR(4,A\$,B\$) gives the value 0

STRING# (I,X\$) X\$ is an alphanumeric constant !!
 generates I-times the string X\$
 e.g. PRINT STRING\$(4, ".") gives ....

DFFTP "X", "Y"

defines as real variables all variables the first character of
 which begins from X to Y

DFSTR the same but for strings

Two remarks: take care to keep the alphabetic order between X and Y
 these instructions have the same function as the DAI commands IMP
 but can be used in a short first program which will load the main
 program. It's a simulation of Microsoft's DEFINT, DEFSTR

e.g. program INIT 10 DFFTP "A", "B"
 20 DFSTR "C", "D"
 30 LOAD "MAIN"

program MAIN 100 A=6.5:B=0.44
 110 CA="YES":DA="NO"

Thanks to P.JANIN for his video inverse subroutine.
 The next module, MATLIB.D, will concern the matrix-calculation.

F.LEMOINE

First publication: DAICLIC/1 February 1985
 Translation and adaptation for DAINamic March 1985.

PAGE	1	GENLIB.D
	2	REM *****
	3	REM EXTENDED BASIC PART 1
	4	REM GENLIB.D GENERAL LIBRARY
	5	REM FERNAND LEMOINE RUE DU COLLEGE 34 6071 CHATELET
	6	REM CLUB CAROLODAI
	7	REM MARCH 1985
	8	REM *****
	10	TITLE "GENLIB.D"
	12	ON ERROR GOTO "TRAP"
	15	"SCREEN
		REM CLS, SPEED, INVERSE, NORMAL, WINDOW COMMANDS
	20	PROCEDURE CLS :
	1	PRINT CHR\$(27);CHR\$(68);CHR\$(12);:
		END PROC
	30	PROCEDURE SPEED D:
	1	POKE #FF05,D:
		END PROC
	40	B=#235
	45	WHILE A<>#C9 DO
	1	READ A
	50	POKE B,A:A=B+1
	52	WEND
	54	DOKE #70,#23D:DOKE #6C,#235
	56	DATA #F5,#CD,#45,2,#F1,#C3,#FD,#C6
	58	DATA #F5,#CD,#45,2,#F1,#C3,#A9,#D9
	60	DATA #3E,0,#32,#76,0,#C9
	65	PROCEDURE INVERSE :
	1	POKE #246,#FF:
		END PROC
	70	PROCEDURE NORMAL :
	1	POKE #246,0:
		END PROC
	85	PROCEDURE WINDOW B,H
	86	1 IF B<0 OR H>23 OR B=H THEN
	2	ERROR 60:
	1	END IF
	88	1 LOCAL CALCB,CALCH,CALCI
	90	1 CALCH=#BFEB-((23-H)*#86):CALCB=#B35F+(B*#86)
	92	1 CALCI=CALCB-16
	94	1 DOKE #8A,CALCH:DOKE #8C,CALCB
	96	1 DOKE #8E,CALCI
	98	END PROC
	100	"MISCELLANEOUS
		REM PRTON,PRTOFF,REPT,SWAP,INSTR,STRING\$,DFFTP,DFSTR COMMANDS
	110	PROCEDURE PRTON :
	1	POKE #131,0:
		END PROC
	120	PROCEDURE PRTOFF :
	1	POKE #131,1:
		END PROC

X-BUS CARD

CHOPPINET Eric
27 rue Louis Pasteur
31310 LEUVILLE SUR ORGE
FRANCE
Tel: (6) 084.60.87

Leuville le 4 mars 1985

Cher ami DAIiste,

Je vous remercie de l'intérêt que vous portez à la carte EXTENSION-BUS parue dans DAI n° 26.

Le délai de livraison de la carte nue réalisée en trous métallisés est de 6 semaines après réception de commande.

Pour l'installation de la carte, il faudra vous armer:

- d'un multimètre,
- si possible d'un oscilloscope,
- d'un grattoir pour couper 3 pistes sur la carte mère du DAI,
- d'un bon fer à souder (panne très fine !!!),
- et de fil à wrapper.

Pour la mise en service de la carte, il est prudent de le faire par étapes

*** Souder toutes les petits composants
(résistances, condensateurs, diodes, transistors.)
(connecteur X-BUS, supports circuits intégrés.)

*** Apporter les modifications suivantes sur la carte mère:

1. Couper la piste arrivant à la pin 47 du X-BUS
2. Couper les pistes arrivant aux pins 22 et 21 du X-BUS et relier ces pistes sans passer par le X-BUS.
3. Relier IC44 pin 9 à la pin 47 du X-BUS (FOXX).
4. Relier IC45 pin 10 à la pin 18 du X-BUS (F9XX).
5. Relier IC45 pin 11 à la pin 22 du X-bus (FAXX).
6. Relier IC107 pin 1 à la pin 21 du X-BUS (reset).

*** Vérifier les modifications à l'ohmmètre.

*** Mettre votre DAI sous tension sans MEMOCOM.

*** Contrôler le + 5V sur chaque support de CI.

*** Introduire dans le bon sens les CI suivants:

- CI 5 74C00 (CMOS ou HCMOS)
- CI 6 74C42 (CMOS ou HCMOS)
- CI 3 votre EPROM DCR.

<<<< COUPER L'ALIMENTATION >>>>

*** Passer en UT. Visualiser les adresses F000-F7FF. Le contenu de la ROM apparait, si ne n'est pas le cas, vous avez mal adressé le décodeur 74C42. (SWITCH A - B - A11 ouverts)

Avec un oscilloscope, vous pouvez visualiser (F000-F7FF)

- CI 44 pin 9 (carte mère)
- pin 47 du X-BUS
- CI 6 pin 12
- CI 6 pin 4

*** Brancher votre MEMOCOM, et faire CALLM #F2F2.

Si vous utilisez votre ROM DCR, la compatibilité SOFT est totale. A ce stade vous ne pouvez plus commuter vos EPROM à l'aide des minirupteur Faites POKE #296,0. Maintenant modifiez la position des SWITCH, visualisez les adresses F000-F7FF.

Vous pouvez donc changer de banc mémoire mais vous n'avez plus les commandes DCR.

```
130  PROCEDURE REPT :
1     FOR A=#2B1 TO #2B8:
2     POKE A,0:
1     NEXT:
      END PROC
140  PROCEDURE SWAP VAR X#,Y#:
1     LOCAL HELP#
145  1     HELP#=#X#:#X#=#Y#:#Y#=#HELP#:
      END PROC
150  FUNCTION INSTR(H VAR CAR#,CHAIN#)
155  1     LG=LEN(CHAIN#):SW=0:A=H-1
```

DBASIC V2.2
PAGE 2

GENLIB.D

```
160  1     IF H<=LG THEN
2     REPEAT
3     D=0
165  3     IF MID$(CHAIN#,A,1)=CAR# THEN
4     D=A+1:SW=1
168  3     ELSE
4     A=A+1:
3     END IF
170  2     UNTIL SW=1 OR A=LG
172  1     END IF
175  1     FN = D:
      END FN
180  FUNCTION STRING$(H,CAR#)
182  1     LOCAL CALC#:B=1
184  1     REPEAT
2     CALC#=CALC#+CAR#:B=B+1
186  1     UNTIL B>H
188  1     FN = CALC#:
      END FN
190  PROCEDURE DFFTP X#,Y#:
1     XY=ASC(X#):YX=ASC(Y#)
192  1     FOR H=XY TO YX:
2     POKE (H+#234),0:
1     NEXT:
      END PROC
194  PROCEDURE DFSTR X#,Y#:
1     XY=ASC(X#):YX=ASC(Y#)
196  1     FOR H=XY TO YX:
2     POKE (H+#234),#20:
1     NEXT:
      END PROC
198  "TRAP
      IF ERR=60 THEN
1     PRINT "INCORRECT VALUE",:RESUME "SCREEN:
      END IF
```

Vous pouvez introduire le CI 4. (INS 8154 N)

Les SWITCH ne servent qu'à l'initialisation du bon banc mémoire lors d'un départ à froid, ensuite le 8154 prend les commandes en plaçant les pins du port B en sortie basse impédance. (Par convention, A11 de CI 3 = 5V.)

La ROM DCR a été entièrement réécrite avec des commandes supplémentaires:

RBP Restore Basic Pointer
 SBP Save Basic Pointer
 IMP initialisation imprimante parallele.
 (...)

A l'initialisation le 8154 prend les commandes. A,B,A11 en basse impédance

La nouvelle ROM DCR permet toutes les fonctions:

<LOOK> <LAST> <VER> <CHECK> <LOAD> <SAVE> <CASx> <DCRx>

Il est possible que dans certains programmes on teste la présence de l'eprom DCR par contrôle d'un byte dans le banc mémoire F000-F7FF. Ce byte risque à présent d'être différent.

Concernant le programmeur d'eprom, je tiens à votre disposition le soft correspondant pour des eproms 2732 en langage machine que vous lancerez par un CALLM #7000

** Répondez au menu **
 L Lecture en #4000 - #4FFF
 V Vérification
 T Test de virginité
 P Programmation avec données en #4000
 F Fin : retour au moniteur

Attention à la tension de programmation (+ 21 V ou + 25 V). Cette tension de programmation doit être mise au bon moment, (le soft vous prévient) et la supprime dès que le programme vous rend la main. Utiliser une alimentation +30 V; le régulateur LM137 (T1) et le potentiomètre (P1) permettent d'obtenir 21 ou 25V. (Un essai sans EPROM est conseillé.)

Pour ce qui concerne l'horloge temps réel, le soft est en développement. Le CI 9 MM58174A est adressé de F4C0 à F4FF. Reportez-vous à la notice du constructeur. Le QUARTZ est de 32,768 kHz (standard horlogerie). L'horloge continue à fonctionner même en cas de coupure secteur, je compte sur vous pour me présenter des applications originales.

Un mot sur l'utilisation de la RAM de 2K. (6116)

Pour écrire dans l'espace mémoire F000-F7FF, il faut faire un POKE #10, #C9 pour éviter un STACK OVERFLOW et prendre garde que le SWITCH 'WR' soit fermé, ensuite faire POKE #10, 0. En ouvrant le SWITCH 'WR', vous protégez le contenu de la RAM en cas de coupure secteur. Cette RAM sert à lancer des programmes que vous voulez vérifier avant de les écrire en ROM et non de stockage des DATA. Pour stocker des variables, utilisez la RAM du INS 8154N.

Tous les SOFT se rapportant à cette carte ont été développés par mon ami Claude PICARD.

Vous trouverez dans les prochains numéros de DAI d'autres renseignements sur cette carte.

Amicalement.

Eric CHOPPINET

RTTY is de afkorting van "Radio Tele Type" of met andere woorden: Radiooverschrijver. De datatransmissie bij RTTY verkeer geschiedt met diverse codes, waarbij de Baudot-kode wel een van de belangrijkste is. Voor dit soort uitzendingen is de beschreven converter dan ook bedoeld.

Bij RTTY-transmissie worden de enen en de nullen als twee verschillende frequenties uitgezonden (= FSK). Het is de taak van de converter om die twee frequenties weer terug te vertalen naar de oorspronkelijke logische nivo's. Deze techniek wordt algemeen gebruikt door zowel luister-amateurs als gelicencieerde zendamateurs, en dit op de korte-golfbanden (<30 MHz) alsook op de VHF-banden (144 MHz).

De opzet van een RTTY-ontvangst en- of zendketen kan er als volgt uitzien (Fig.1): korte-golf zend-ontvanger, converter, en telex-machine. Wie geen telex heeft, maar wel een computer met scherm, kan het RTTY-sigitaal daarmee zichtbaar maken, op de manier zoals in figuur 2 is aangegeven.

Achter de converter is dan een 5 bits serie-naar-8 bits-parallel converter geschakeld (UART1), waarna onze DAI de Baudot-naar-ASCII omzetting doet, en daarna de informatie op het scherm zet. Dit gebeurt natuurlijk met een computerprogramma, waarbij men moet letten op de volgende punten:

- serieel ingangssigitaal, bestaande uit:
 5 databits, 1 startbit, 1 stopbit
- transmissiesnelheid instelbaar op:
 45 baud, 50 baud, 75 baud, 110 baud

Met de intrede van de computer is sinds kort in sommige landen ook ASCII-transmissie toegelaten, ook wel gebruikt om satellieten van de nodige besturings-programma's te voorzien. Voor amateur-gebruik is een veel gebruikte vorm van ASCII: 7 bits, 1 stopbit, 110 baud.

In fig.3 is het blokschema van de converter te zien. De ingang van de converter wordt verbonden met de luidspreker-uitgang van de korte-golf ontvanger. De beide tonen voor "mark" en "space" (een en nul) worden eerst versterkt, daarna begrensd en dan naar twee band-filters gevoerd, het mark en het space filter. De uitgangssignalen van de filters worden gelijkgericht en dan opgeteld door een som-versterker, die tevens als begrenzer werkt. Aan de uitgang van de schakeling is het dedekodeerde RTTY-sigitaal beschikbaar, dat in deze vorm direct een telex kan sturen. Het mark-filter is vast ingesteld op een frequentie van 1275 Hz, of naar keuze op 2125 Hz, naargelang de oude of nieuwe normen. Het space-filter kan ingesteld worden op 1445, 1530, 1700, 2125, of tussenliggende frequenties. Afhankelijk van van de instelling van het space-filter bedraagt het frequentie-verschil (shift) tussen mark en space dan 170, 255, 425 of 850 Hz.

Voor een goede ontvangst van de meeste zenders is meestal een frequentie-verschil tussen mark en space van 425 Hz nodig. In het schema is het mark-filter opgebouwd rond A3. Met P5 wordt de midden-frequentie ingesteld op 1275 Hz of op 2125 Hz. (1275 Hz op ingang zetten en op max. uitgangsspanning van A3 afregelen).

Het space-filter is opgebouwd rond A2. Met behulp van de draai-schakelaar kan men de band-frequentie omschakelen. De trim-potmeters worden daarbij ingesteld op max. uitgangsspanning van A2 bij respectievelijk 1445, 1530, 1700 en 2125 Hz. De uitgangen van A2 en A3 kan men aansluiten op de X- en Y-ingang van een oscilloskoop. De converter is optimaal ingesteld als op het scherm van de scope een ellips-kruis zichtbaar is (Fig. 4). Met de dubbele schakelaar S1a-b kan men omschakelen tussen "normale" ontvangst en "inverse" ontvangst-mode. Het schema van de FKS-modem is van belang voor de zend-amateurs, en is een gekende beproefde schakeling. De beide opgewekte tonen worden afgeregeld met de 10K trimmers en mogen maximaal 5 herts afwijken van de toegelaten frequenties. De uitgang FSK-out wordt aangesloten op de microfoon-ingang van de zender. Het uitgangssignaal wordt beperkt met de 10k trimmer. Men kan ook kiezen tussen normaal of inverse werking.

DE UARTI-INTERFACE

De UARTI-interface is een universeel programmeerbare, serie naar parallel omzetter en terug. Door de schakeling onder te brengen op een klein opsteek-printje, en doordat bij de meesten de rekenchip AMD9511 ontbreekt, kunnen we dankbaar gebruik maken van de lege soket. Geen nood: de rekenchip kan eventueel nog extra op het printje ondergebracht worden.

De UARTI-interface is in de eerste plaats ontwikkeld voor het omzetten van 5-bits BAUDOT + 1 1/2 stopbit, serieel naar 8-bits ASCII parallel, hetgeen gebruikt wordt bij TELEX-verkeer tussen radiostations of telefoonlijnen.

Er is echter nog heel wat meer mee te doen; als voorbeeld: aansturen van een printer, plotter, voice synthesizer, 2'de RS 232 interface, modem, telex .....enz.

Aangezien de RS 232 interface in de DAI slechts gedeeltelijk in snelheid programmeerbaar is, en helemaal NIET in het aantal bits, moest deze weg ingeslagen worden.

De interface wordt actief wanneer deze in een bepaalde MODE wordt gezet d.m.v. een controlewoord. Dit woord bepaalt het aantal te verwerken bits, het aantal stopbits en de parity-bit. Om te kunnen werken worden 2 adressen in het geheugen gebruikt: FA00 en FA02, waarin men kan lezen of schrijven hetgeen er zich afspeelt in de interface of wat er moet gebeuren.

Het adres FAXx wordt in de DAI afgetapt en is reeds gedecodeerd aanwezig op pin 11 van ic 45 (74LS155), en wordt door DAI niet gebruikt. Samen met A1 op de math-chip soket kan FA00 en FA02 gedecodeerd worden. RD en WR zijn voor het lezen of schrijven naar de interface.

De snelheid waarmee gewerkt wordt, wordt bepaald door het geven van een sound commando (v.b.: SOUND 0 15 0 FREQ(BAUD X 16)).

De sound generator wordt aangesloten met een klemmetje op de kathode van diode D35 of pin 10 van de 8253.

De in- en uitgang van de interface gaat via een 3-aderig (stereo) snoer naar buiten de DAI en eindigt in een normale 'stereo' bus-stekker.

Het eigenlijke werk wordt gedaan door een UART LSI-ic, afkorting van: Universal Asynchronous Receiver/Transmitter en bestaat in vele merken (v.b.: AY-3-1015D, COM8017, HS 6402) en zijn meestal pin-compatibel, en enkel-5-volts uitvoering.

Om de werking te begrijpen is het nodig de data-sheet van de betreffende ic te bestuderen, hetgeen hier te ver zou voeren binnenin dit artikel.

Het is voldoende enkele gegevens te vermelden om het geheel te laten werken (zie schema).

Pinnen 5 tot 12 en 26 tot 33 zijn verbonden met de DATA-bus. Hierop komt de te verzenden of te ontvangen byte, of ook het controlewoord en de status waarin de UART zich bevindt.

Pinnen 17 en 40 krijgen een frequentie aangeboden die 16 maal de snelheid is waarmee men wil werken (zie v.b. SOUND boven).

Pin 16 leest de status via de data-lijnen van de UART.

Pin 18 leest het te ontvangen karakter van de data-lijnen.

Pin 20 is de serie ingang van de te ontvangen data.

Pin 21 is algemene reset; ligt aan massa.

Pin 23 verstuurt een karakter op de data-bus naar de UART.

Pin 25 is de serie uitgang van het te verzenden karakter.

Pin 34 leest het controlewoord in via de data-bus en zet de UART in een bepaalde mode.

Volgende gegevens kunnen gelezen worden op de data-bus:

- D0= Transmitter Buffer Empty; is 1 wanneer nieuw karakter mag verstuurd worden.
  - D1= Parity Error; is 1 wanneer de ontvangen parity niet overeen komt met de ingestelde parity.
  - D2= Framing Error; is 1 wanneer het ontvangen karakter geen geldig stop-bit heeft.
  - D3= Over-Run; is 1 indien de ontvangst-snelheid niet overeen komt met de ingestelde snelheid.
  - D4= Data Available; gaat naar 1 indien een ontvangen karakter mag gelezen worden van de data-bus.
- v.b.: PRINT PEEK(#FA00 IAND 16)= Print status Data Available

Het samenstellen van het controlewoord:

Dit bestaat uit een binair getal, geladen via de data-bus, en heeft tot doel het hoog of laag maken van een aantal lijnen die de UART in een bepaalde mode brengen:

D0= een 1 geeft een even parity, 0 een oneven parity

D1= Nummer Bits 1: NB2 NB1 Bits/Karakter

D2= Nummer Bits 2:	0	0	5
	0	1	6
	1	0	7
	1	1	8

D3= Nummer stopbits; 0= 1stopbit 1= 2stopbits of 1 1/2

D4= No Parity; 1= geen parity 0= wel parity-bit

v.b. tabel:

D4 ! D3 ! D2 ! D1 ! D0

1 ! 1 ! 0 ! 0 ! 1 = #19 = 5 bits, 1 1/2 stopbit

1 ! 0 ! 1 ! 1 ! 1 = #17 = 8 bits, 1stp-bit, NP

1 ! 0 ! 1 ! 0 ! 1 = #15 = 7 bits, 1stp-bit, NP

Dus: POKE#FA02, #17 zet de UART in 8 bits, 1stopbit, No Parity

Verdere gegevens voor het versturen en ontvangen van data kan men vinden in het programma 'TELEX IN BASIC'. Een voorbeeld van de 'lay out' vindt U in dit nummer. Gemakkelijkshalve is deze print ook verkrijgbaar, doch alleen als complete unit, en dit tegen kostprijs van de onderdelen (= 1000 Bfr.). Ook andere printen voor de ontvangst van RTTY zijn te verkrijgen. Gelieve hiervoor nader contact op te nemen met mij, op nr. 03/7770676.

DE DAUW ARMAND
WALLENHOF 93
B-2770 NIEUWKERKEN-WAAS

```

1  REM PROGRAM WORKS ONLY WITH UARTI INTERFACE
2  REM * * * * T E L E X I N B A S I C * * * *
3  MODE 0:PRINT CHR$(12):COLORT 7 0 7 7:GOSUB 1000
4  GOTO 900
5  WAIT MEM #FA02,16:D=PEEK(#FA00)
6  IF D=27.0 THEN P=0.0:GOTO 5
7  IF D=31.0 THEN P=1.0:GOTO 5
8  IF GETC=9 THEN 900
9  PRINT CHR$(B(P,D));:GOTO 5
10 WAIT MEM #FA02,16:PRINT CHR$(PEEK(#FA00));:IF GETC=0 GOTO 10
100 REM * RECEIVE BAUDOT *
111 BD:=45.45:M!=66.0
112 GOSUB 5000
114 GOTO 5
200 REM * RECEIVE ASCII *
900 PRINT "  CONTOL MODE :";PRINT
901 PRINT "  RECEIVE BAUDOT  <B>      SEND BAUDOT  <b>"
902 PRINT "  RECEIVE ASCII    <A>      SEND ASCII    <a>"
903 PRINT "  RECEIVE TOR      <T>      SEND B-TEST  <x>"
904 PRINT "  CHANGE SPEED    <S>      SEND A-TEST  <x>"
909 PRINT :PRINT :INPUT "Select -->";X$
910 IF X$="B" THEN 100
911 IF X$="A" THEN 3000
912 IF X$="S" THEN GOSUB 2000
950 GOTO 100
1000 REM * INITIALYSE *
1001 PRINT "DATA INLEZEN....."
1002 CLEAR 500
1004 DIM B(1.0,31.0)
1010 P=1.0:REM * LETTERS *
1015 SOUND 0 0 5 0 FREQ(45.45*16.0)
1020 POKE #FA02,#19:REM BAUDOT 5-BITS
1070 FOR X=0.0 TO 31.0:READ A:B(0.0,X)=A:NEXT X
1075 FOR X=0.0 TO 31.0:READ A:B(1.0,X)=A:NEXT X
1080 PRINT
1099 RETURN
1100 DATA 0,#33,0,#2D,#20,#27,#3B,#37,#0D,#24,#34,#27,#2C
1105 DATA #21,#3A,#2B,#35,#2B,#29,#32,#23,#36,#30,#31,#39
1107 DATA #3F,#26,0,#2E,#2F,#3B,#20
1110 DATA 0,#45,#20,#41,#20,#53,#49,#55,#0D,#44,#52,#4A,#4E
1115 DATA #46,#43,#4B,#54,#5A,#4C,#57,#48,#59,#50,#51,#4F
1117 DATA #42,#47,0,#4D,#5B,#56,0

```

```

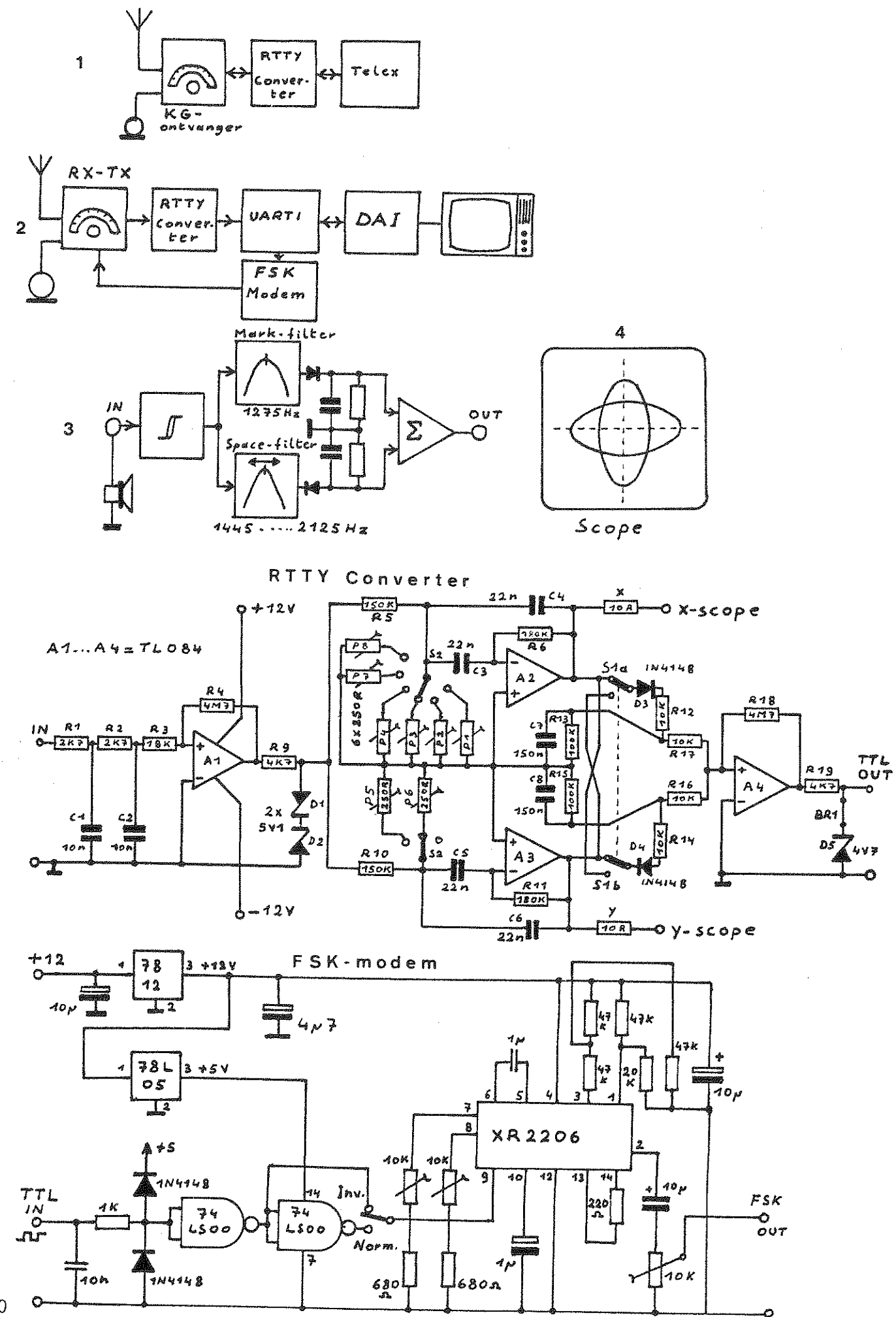
2000 REM * CHANGE SPEED *
2010 PRINT CHR$(12):ENVELOPE 0 15
2011 PRINT "TYPE : WPM : RATE : CHAR/SEC : BIT LENGHT : STOP : OP/MIN"
2012 PRINT "-----"
2013 PRINT " <1> : 60 : 45 BD : 6 : 22 msec : 31 msec : 368"
2014 PRINT " <2> : 66 : 50 BD : 6,6 : 20 msec : 30 msec : 400"
2015 PRINT " <3> : 75 : 57 BD : 7,5 : 18 msec : 25 msec : 460"
2016 PRINT " <4> : 100 : 75 BD : 10 : 13,5 msec : 19 msec : 600"
2017 PRINT " <5> : 110 : : : : : : "
2018 PRINT " <6> : 300 : : : : : : "
2019 PRINT
2020 INPUT "Select speed <NR>";S!:IF S!>6.0 THEN 2020:PRINT
2030 IF S!=1.0 THEN BD:=45.45:GOTO 2050
2031 IF S!=2.0 THEN BD:=50.0:GOTO 2050
2032 IF S!=3.0 THEN BD:=75.0:GOTO 2050
2033 IF S!=4.0 THEN BD:=100.0:GOTO 2050
2034 IF S!=5.0 THEN BD:=110.0:GOTO 2050
2035 IF S!=6.0 THEN BD:=300.0:GOTO 2050

```

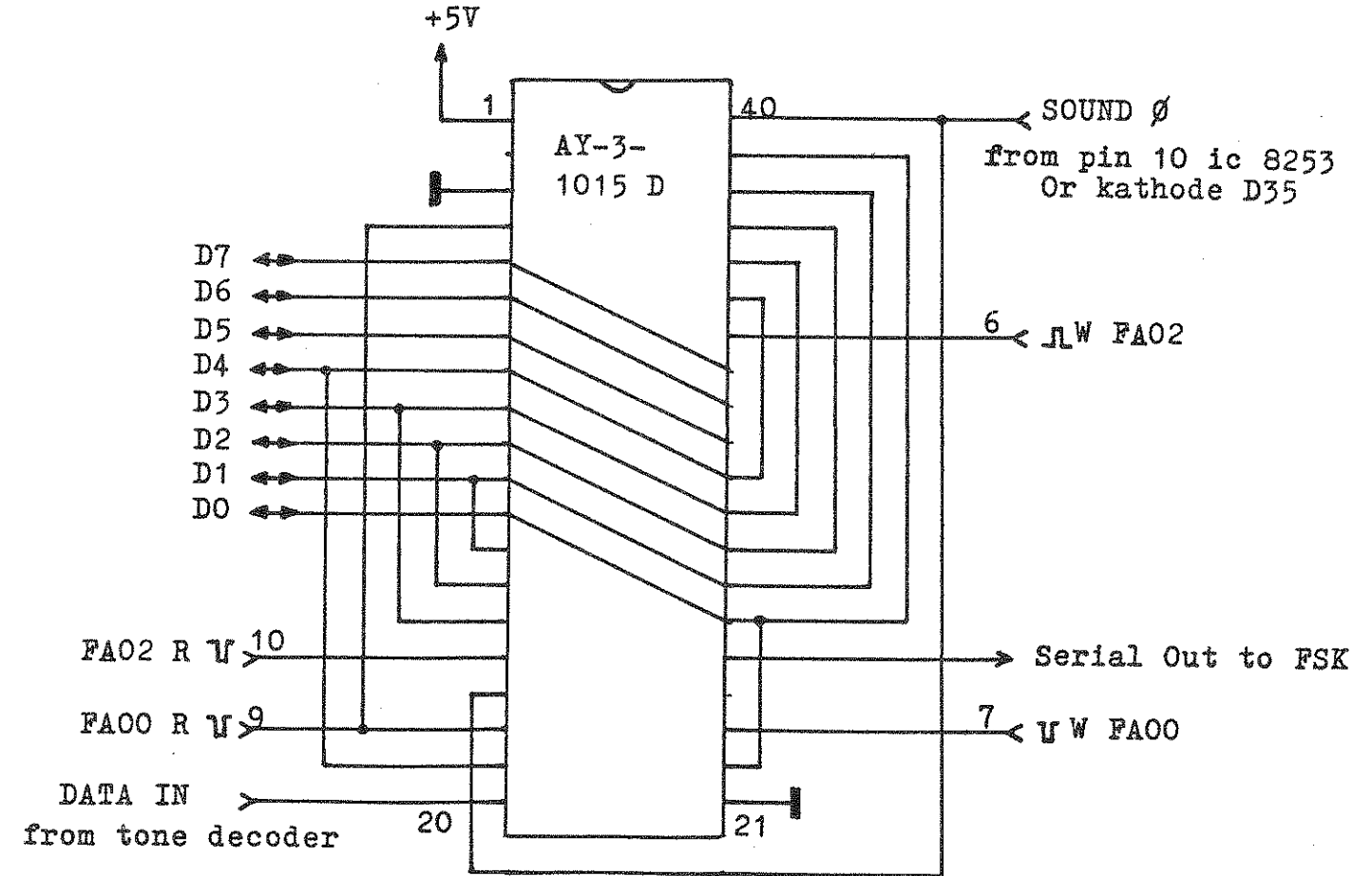
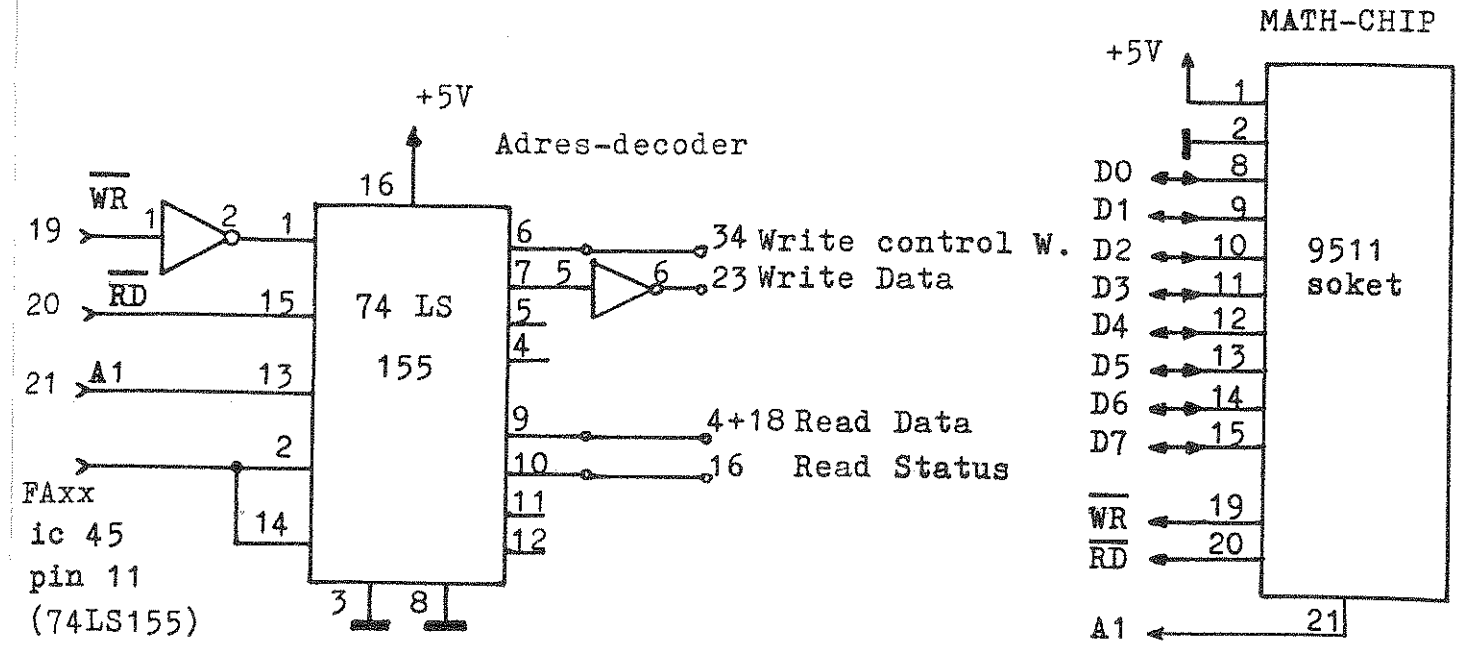
```

2050 SOUND 0 0 5 0 FREQ(BD!*16.0)
2100 RETURN
3000 REM * ASCII RECEIVING *
3001 INPUT "WELKE BAUD-SNELHEID (110)";BD
3003 SOUND 0 0 5 0 FREQ(BD*16.0)
3004 POKE #FA02,#17:REM ASCII 8-BIT 1ST-BIT
3005 GOSUB 5000
3010 GOTO 10
5000 COLORT 7 0 7 7:PRINT CHR$(12):POKE #75,95
5002 POKE #8A,#D7:POKE #8B,#BD:POKE #BDD6,#C8
5004 CURSOR 5,22:PRINT "Mode : ";CURSOR 20,22:PRINT "Case : "
5005 CURSOR 35,22:PRINT "Char : "
5006 CURSOR 5,21:PRINT "Speed : ";CURSOR 20,21:PRINT "S-O-S : "
5007 CURSOR 35,21:PRINT "PTT : "
5008 CURSOR 12,21:PRINT BD!:CURSOR 28,21:PRINT "OFF"
5009 CURSOR 43,21:PRINT "OFF"
5010 PRINT "          < To escape press ' TAB' >"
5012 POKE #BF47,M!
5014 CURSOR 0,19
5020 RETURN

```


UARTI - INTERFACE

Adress range:

- FAO0 Read (Peek) data receiver
- FAO0 Write (Poke) data in transmitter buf.
- FAO2 Read status UART
- FAO2 Write control word in UART

Controlword: 25 Dec. = 5 bits, 1 1/2 stopbit

Status UART:

- FAO0 IAND 1 = Send Buffer empty
- FAO0 IAND 2 = PE - error
- FAO0 IAND 4 = FE - error
- FAO0 IAND 8 = OR - error
- FAO0 IAND 16 = Data rec. ready

DAI-DOS 1541

OPERATING SYSTEM FOR DISK DRIVE VC1541 DIGITAL RECORDER PARALLEL PRINTER HIGH SPEED LOADER

GENERAL:

This article is an introduction on the DAI-DOS 1541, which is announced in Newsletter 26.

Up to 4 VC1541 disk drives are supported by the operating system, together with 4 digital MDCR recorders and 2 audio-cassette recorders.

The operating system is contained in one 2764 EPROM, using the address areas F000-F7FF and F900-F9FF. The address area FA00-FAFF is used for an additional 6116 RAM.

The software is fully compatible with the existing DAI BASIC versions V1.0 and V1.1. No addresses in the RAM area 0000-BFFF are used for the disk operating system, except the ones already used by the MDCR software. For addressing purposes, the DCE-RWC concept is used.

The Memocom MDCR software is also compatible, as long as it is used from BASIC, or under UTILITY is addressed only via the entrypoints as given in the MDCR manual.

Also software for driving a parallel printer and a high speed data loader is implemented, together with several additional commands.

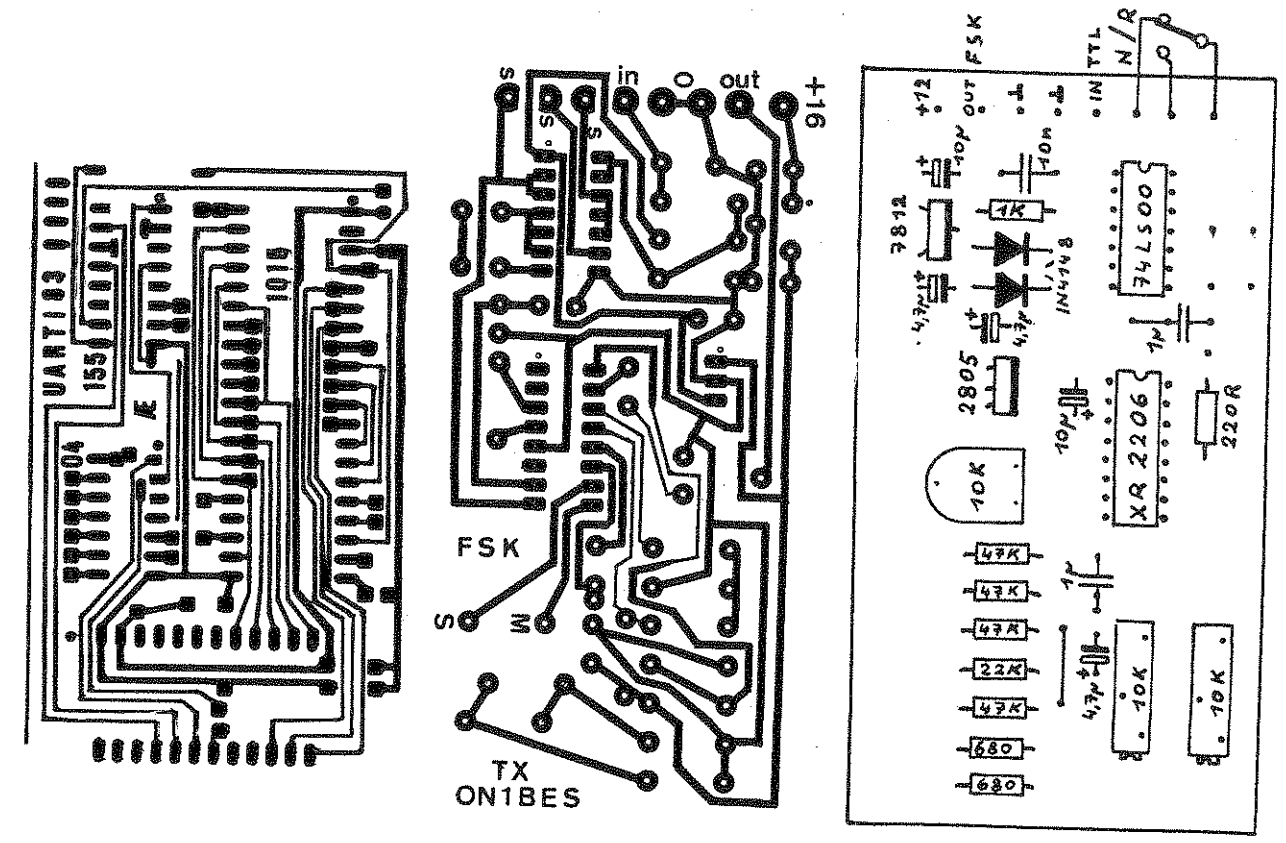
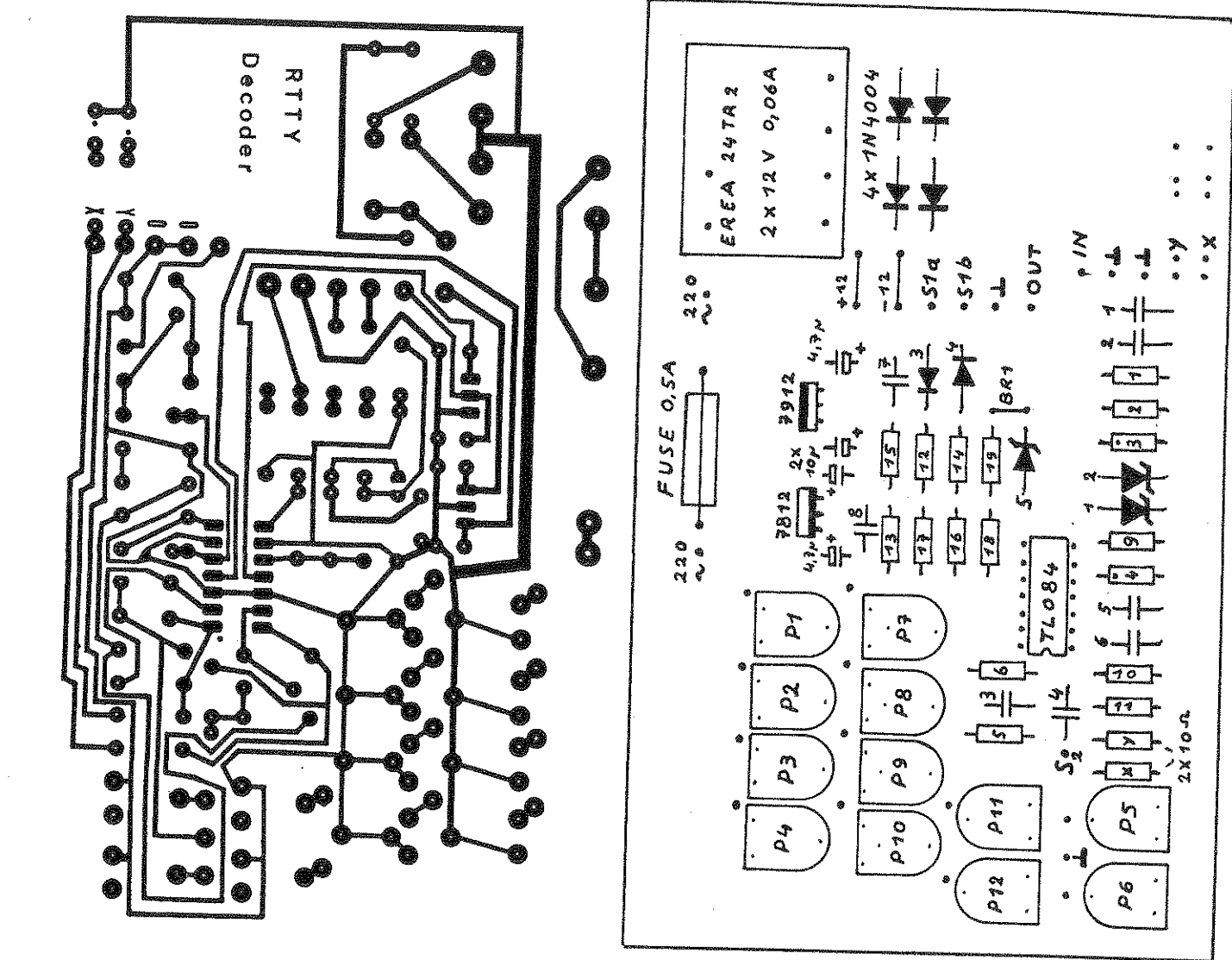
MEMORY MAP:

The address range F000-F7FF is used by several switched ROM banks:

- Bank 0: General routines for the floppy disk drive (FDD), the digital cassette recorder (DCR), the parallel printer, the extra commands and all housekeeping routines.
- Bank 1: The floppy disk operating system.
- Bank 2: The operating systems for the digital recorder and the High Speed Data Loader.
- Bank 3: Free for own use, except F100-F1FF.

The addresses F900-F9FF are used for several general purpose routines. This address range is located in bank 3 of the EPROM.

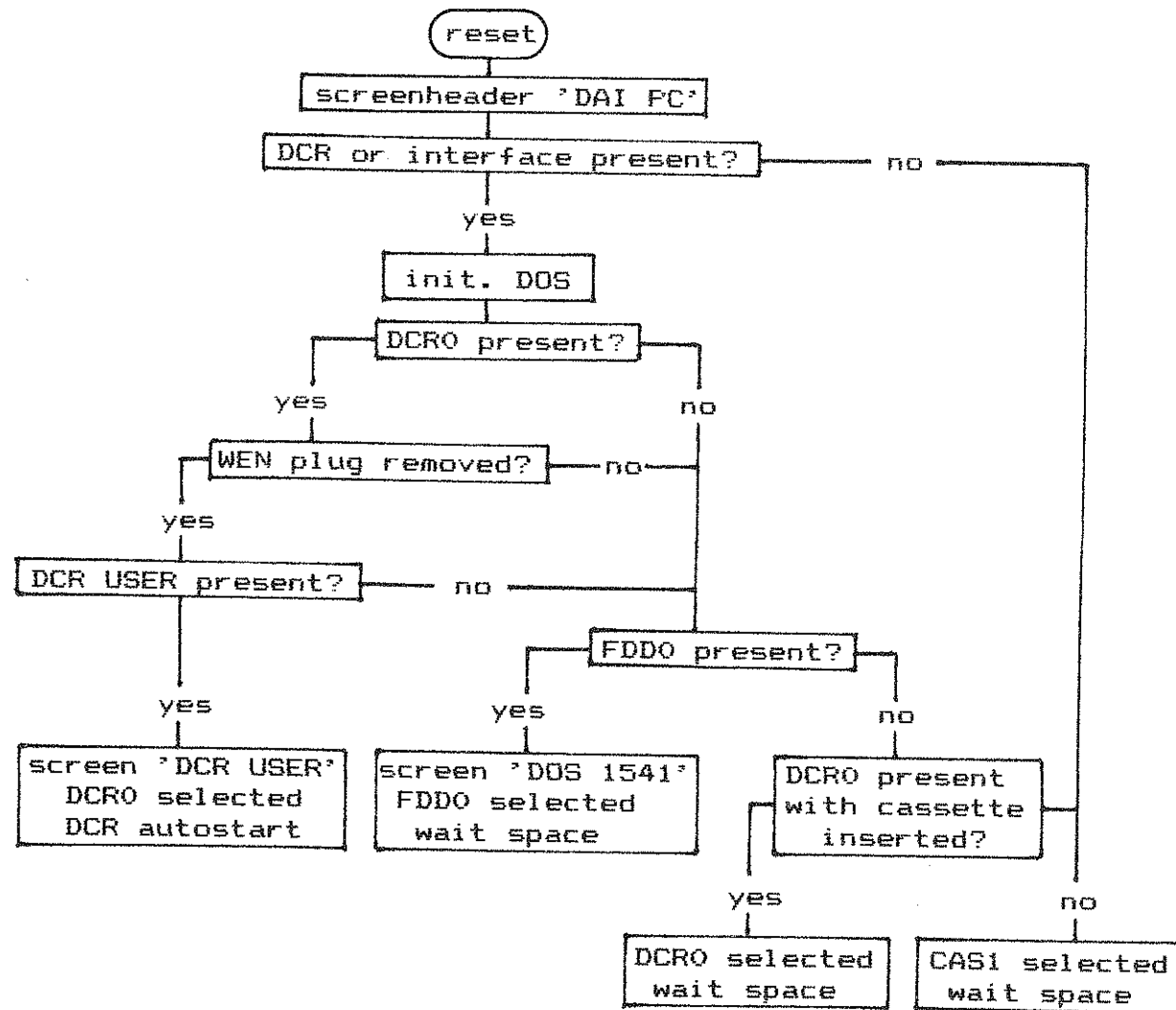
A parallel printer can be connected to the 26 pins connector

on the interface. The high speed data loader must be connected directly to a connector on the flat cable.

POWER-ON:

When the DAI is switched on, or when the 'reset'-button is pressed, the following happens:

COMMANDS:

All DAI commands for writing and reading like LOAD, SAVE, LOADA, SAVEA and UTILITY W(rite) and R(ead) are valid for DCR and FDD. Only the command 'CHECK' does not work on the FDD.

All files must be saved to disk with a filename. When using filenames, max. 16 characters are allowed. Existing files can be overwritten by using: "%:FILENAME".

The DCR commands are equivalent to the commands described in the MDCR manual, except that only the short versions are supported.

If a DCR is selected as back-up memory, all FDD commands are disabled (DEVICE MISMATCH error).

For the FDD, the following commands are available:

- FDD X : Selects disk drive 0-3 as back-up memory. DCR commands are disabled and will result in a DEVICE MISMATCH error.
- FORMAT : FORMAT"DISKETTENAME,ID". Formats a new diskette. Each diskette should have a name of max.16 characters and a unique identity code of 2 characters.
- SCRATCH: SCRATCH"FILENAME1,FILENAME2,.....". Removes indicated files from the diskette.
- RENAME : RENAME"NEWNAME=OLDNAME". Changes the name of a file on the diskette.
- COPY : COPY"NEWFILE=OLDFILE1,OLDFILE2,.....". Merges several files together in a new file.
- INIT : INITIALIZES the disk drive to the power-up state.
- VALID : The VALIDate command re-organizes the diskette to get the max. free space available.
- DIR : Reads the DIRectory from the diskette into the screen memory. By means of the cursor keys, a BASIC or a UTILITY program can be loaded directly from the directory. PRG-files will run automatically when loaded from the directory. For USR-files, the UTILITY mode is entered.
- FVER : FVER"FILENAME". Verifies the recording of the indicated file by means of a checksum test.

Because all files are opened and closed automatically, no additional 'OPEN' and 'CLOSE' commands are required.

Several additional commands are available:

- BOOT : BOOT"OBJECTname,BASICname". Loads an object code program, followed by a BASIC program. This command is a replacement for the DBL bootstrap loader.
- UBL : UBL"FILENAME". As 'BOOT', but for files consisting of a BASIC and an object code part, stored with the same filename with the following suffixes:
  - FILENAME/O object code part
  - FILENAME/B BASIC part
- CAS X : Selects an audio-cassette recorder as back-up memory. If no number is given, recorder 1 is selected. DCR and FDD commands will cause a DEVICE MIS-

MATCH error.

- HSL X : Reads data from EPROM 0-3 in the High Speed data Loader.
- USR : Calls a USER defined object code subroutine via the I/O table address #02DA.
- LNON : Switches on the AUTO-LINENUMBER function. If in the direct mode the first input is a space then automatically a linenummer is generated.
- LNOFF : Switches off the AUTO-LINENUMBER function.
- <TAB> : Clear the screen.
- /C : The default cursor - flashing underline - is selected.
- /D : Output to the screen only.
- /E : Input from the edit buffer.
- /F : Sets Implicit Floating Point.
- /H : 'HELP'. Displays several important I/O directions.
- /I : Sets Implicit Integer.
- /M : Short command for MODE 0.
- /P : Output to parallel printer.
- /S : Output to screen and RS232 output.
- /T : Sets default text colours.
- /O : Defaults various DAI pointers. It is a combination of: select mode 0, clear screen, set default text colours, set default cursor and select IMP INT.

--- : READ LINENUMBER: It is possible to read DATA statements on a given program line via:
10 A%=<linenummer>: CALLM #F33A,A%
20 READ ....

ERROR MESSAGES:

For both the DCR and the FDD, the standard DAI loading error messages are used.
The FDD reports several error messages itself. They can be found in the VC1541 manual.
In addition, several DOS error messages will be displayed.

USE OF DOS COMMANDS FROM BASIC:

All DOS commands are valid in direct mode only. To enable

the use of these commands from BASIC, the commands must be placed in a 'REM'-statement, which follows a CALLM #F000 statement:

```
10 CALLM #F000: REM FDD0:DIR  
20 A$="FILENAME": CALLM #F000: REM SCRATCH A$
```

WHAT WILL IT COST:

The VC1541 disk drive can be bought in every computer shop. There is quite a difference in the price !!!

The interface card and the EPROM card together will cost 325 Dutch guilders. An interface cable (not required if you have already a flat cable for the DCR) will cost 50 Dutch guilders in addition, but can be also easily made yourself.

HOW TO GET IT:

Send two completely filled out EUROCHEQUES (max. Dfl. 300.- per cheque) for the amount of:

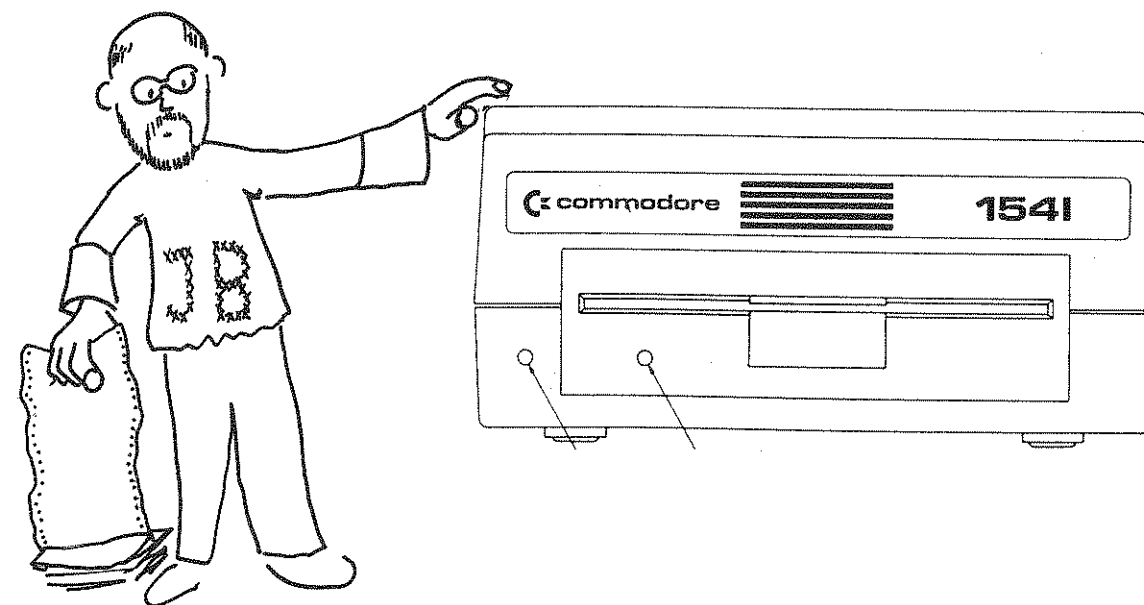
Dfl.325.- (interface + EPROM card)
or Dfl.375.- (idem + flat cable)
to:

Peter Wiegers
Corneliusstraat 5
6432 CZ Hoensbroek - The Netherlands

Delivery will take about 6-8 weeks.
For more information:

Jan Boerrigter
Fabritiusstraat 15
6174 RG Sweikhuizen - The Netherlands
tel. 04493-2093 (19-21 H)

The 'DAI-DOS 1541' is a co-production of: Jan Boerrigter, Hein Kop, Henk Rison and Peter Wiegers.

VOEDINGSPERIKELEN

Werkend aan een programma werd het scherm ineens zwart. Niets bleek er nog te werken. Mijn DAI (rev 4) was volledig uitgevallen. Goede raad was duur. Ik heb de multimeter gepakt en al snel bleek wat er aan de hand was. De -5 volt spanning was geheel weggefallen. Na het losnemen van draadbrug J5 keerde de -5 volt spanning weer terug. De voeding was dus nog heel. Echter de rest was zo ongeveer kortgesloten: de schakelingen vormden samen een belasting van ongeveer 1,5 ohm, wat door de voeding als een kortsluiting wordt gezien, zodat de beveiliging in werking treedt. Aangezien het een zeer ingewikkeld apparaat is liet ik de reparatie liever aan deskundigen over. Toen kwamen de problemen. Middels de Fa vd Bend in Vlaardingen werd prijsopgave gevraagd bij de reparatieafdeling van een electronicagigant in Den Haag. Mij werd n.l. van diverse kanten verzekerd dat de fa INDATA mijn DAI zeker zou herstellen, echter tegen forse uurtarieven en hoge transportkosten. Het was een vrij grote teleurstelling toen Den Haag liet weten d.m.v een schaderapport dat ook bij hen moest worden gerekend op minstens 4 uur werkplaatstarief tegen f80,-- per uur exclusief B.T.W. Daarbij kwam, dat de eigenlijke fout nog niet gevonden was. Wel kon men mij zeggen, dat de 8080 en de adresbuffers defect waren. Omdat het er op begon te lijken dat reparatie onbetaalbaar zou zijn heb ik uiteindelijk toen maar besloten zelf een poging tot reparatie te wagen. Zodoende heb ik machine weer opgehaald met een nieuwe 8080, 2x74LS241 (IC's 83 en 84), 1x74LS86 (IC 93), enkele stuks 2N3704, enkele tantaalco's en diverse voetjes. Bij de fa vd Bend had men n.l. ondertussen ontdekt, dat T13 ook kapot was. Ik ben begonnen met de genoemde ic's gewoonweg te slopen. Want hoe kom je nu zo gauw aan een desoldeerstation? Iets lossolderen op een doorgemetalliseerde, dubbelzijdige print valt niet mee! Op de vrijgekomen plaatsen heb ik voetjes ingesoldeerd. Toen bleek na meting de kortsluiting nog steeds te bestaan. Blijkbaar zat de sluiting niet in de 8080. Er zat toen niets anders op dan de -5 volt leidingen een voor een door te snijden. Uiteindelijk werd de schuldige gevonden! Het was C44, die de opamps in IC 15 (in het geluidsgedeelte) ontkoppelt. Na vervanging van C44 en T13 werden de nieuwe ic's in de voetjes gestoken, de doorgesneden printbanen weer hersteld en toen de spanning erop. De -5 volt was in orde, maar verder gebeurde weer niets! De 5501 bleek ook nog overleden te zijn. Ook die werd vervangen. Weer geen resultaat. Wel waren bleken de adres en datalijnen weer in orde. Na geruime tijd meten kwam ik bij de PALkaart. Daar werkten IC1 (LM 1889) en T2 (2N3704) niet, die eigenlijk niet verdacht werden aanvankelijk, alle signalen op connector 8 waren n.l. in orde. Toen die vervangen waren bleek mijn DAI tot mijn grote voldoening weer te werken. Mocht iemand ooit dezelfde problemen hebben, dat weet hij/zij nu wat er bij het wegvallen van de -5 volt spanning allemaal stuk gaat. Verder nog een verzoeking: Wat zou een reparatie makkelijk zijn als de print van fabriekswege geheel van voetjes zou zijn voorzien!

Tenslotte nog dit: in DAI namic nr 26 stond een tip over het "ontstoren van de resetschakelaar", zodat stoorpulsen geen kans meer zouden krijgen de DAI te resetten. Wanneer men een weerstand van 220 ohm van het middelste contact van de resetschakelaar naar de +5 volt soldeert, wordt T10 bij het inschakelen van de DAI nogal zwaar belast. Men bereikt hetzelfde, en dan zonder ekstra belasting als men van het middencontact naar 0 volt een keramische condensator van 56nf soldeert. Dit werkt prima!

Hartelijke groeten,

A.W.Verheijen
Loevestein 21
4254 EH Sleeuwijk
Nederland
tel: 01833-2392

FWP tips

Christian LEQUESNE
"Les Bois"
72450 MONTFORT-LE-ROU

TIPS for FWP owners:

- 1 To add a long comment in a basic program:
chose 60 characters/line in the default menu
24 lines/step
write with FWP your entire text.
Then use the function REPLACE to change lines to basic lines.
?"... line..."
Replace (everywhere) SHIFT CHAR DELETE 0D
by
"(quote) SHIFT CHAR DELETE 0D space space space ?(print) "(quote)
You will only have to write the basic line numbers before each ?(print)
Explanation :you have just surrounded each carriage return (#0D)
by one " (end of previous line) one PRINT one " (beginning of next line
Go to basic and POKE 309,2 to retrieve your text in a basic form.
- 2 To rename a variable (small program or part of a big program)
bring your basic program into FWP buffer 1
REPLACE old name by the new one.(all)
More interesting :to change the type of a variable.(impossible with SPU)
Replace X by X% (all) if X is a ! type for instance.
Then come back to basic. (& POKE 309,2)
- 3 To make a table with many lines and columns:
work in buffer 2 and prepare just a row with the tabulation
that you want.Like this:

```
! ! ! ! ! ! ! !  
! ! ! ! ! ! ! !  
! ! ! ! ! ! ! !
```

Go back to buffer 1 and put as many markers 01 (shift char delete 01)
one upon the other,as you want rows ;then use as many times
the function GET.
- 4 By the same way you can print a short text many times in ONE print:
Place your text in buffer 2.
In buffer 1,put several markers 01 one upon the other
(the shortest the text is,the most markers you can put)
Use as many times the Get function (buffer 1 is very big !)
Print the lot as a whole text!

Thank you to GER GRUITERS!

DAInamic FRANCE

Cet utilitaire permet la réalisation de dessins 32 points x 32 points en Mode 6 et le stockage de ces dessins pour pouvoir les réutiliser dans vos jeux

Chargement de ce programme :

- Taper la partie Basic et l'enregistrer sur cassette
- Taper au moyen de la commande (S)ubstitute la partie langage machine et l'enregistrer: W3000 305F LM 3000 305F
- Démarrer le programme avec RUN

Description générale

-Le dessin se fait dans un carré 32x32 en mode 2 (nettement plu reposant pour la vue !!) au moyen d'un point que l'on deplace a l'aide de PDL(0) et PDL(1)

-Appuyer sur le bouton du paddle fixe le point sur le dessin .

Appui sur	Commandes	Donne
1,2,3 ou 4		Change la couleur du point avec le registre 1,2,3 ou 4
S		Stocke le dessin (les octets le constituant) entre les adresses #5500 et #555F.
Z		Zoom :montre le dessin en mode 6 (transfert de #5500 a #555F sur l'écran mode 6.AVANT d'appuyer sur Z, appuyer sur S
R		Retour au mode 2 avec dessin (transfert de #5500 a #5600 sur l'écran mode 2)
N		Nouveau dessin . Attention la commande N n'annule pas le dessin précédent . Si vous voulez vraiment l'effacer , faire N ET S .

Lorsque le dessin est terminé , appuyer sur BREAK , taper UT , W5500 550F DESSIN 1 . Pour le recuperer , charger l'utilitaire et sa partie langage machine , charger le dessin , faire RUN puis R ou Z .

Les 4 couleurs utilisées peuvent en definir d'autres (voir l'article de Cedric sur les trames dans le DAINamic 25)

Le désassemblage de la routine ZOOM (#3022 #3040) montre que celle ci transfere arbitrairement les octets stockés de #5500 à #550F sur l'adresse #A000 (coin inferieur droit du carré) . Une toute petite modification à cette routine et il est très facile de transférer ce qu'on veut OU on veut , mais la je vous laisse travailler !!!

Les 27 dessins de MEMODAI ont été réalisés avec cet utilitaire et toutes les parties graphiques de MEMODAI avec un utilitaire du meme type .

Amusez vous bien

Patrick Pedelaborde

```

1  REM *****
2  REM *UTILITAIRE GRAPHIQUE 4 COULEURS*
3  REM *****
4  REM
5  REM IMPINT
6  REM
8  REM INITIALISATION
9  REM
10 COLOR6 8 0 3 5:MODE 2:X=20:Y=10:C=0:Z=8
20  FILL 16,2 47,33 0:FILL 17,3 46,32 8:GOSUB 600
21  REM
22  REM BOUCLE PRINCIPALE
23  REM
25  REP=GETC
30  IF PDL(1)>250 THEN V=1:H=0:GOSUB 500
40  IF PDL(1)<5 THEN V=-1:H=0:GOSUB 500
50  IF PDL(0)<5 THEN V=0:H=-1:GOSUB 500
60  IF PDL(0)>250 THEN V=0:H=1:GOSUB 500
65  IF PEEK(#FD00) IAND #20<>0 THEN DOT X,Y C:Z=C:REM DESSIN DU POINT
70  IF REP=49 THEN C=20:GOSUB 600
80  IF REP=50 THEN C=21:GOSUB 600
90  IF REP=51 THEN C=22:GOSUB 600
100 IF REP=52 THEN C=23:GOSUB 600
120 IF REP=83 AND PEEK(#9D)=2 THEN CALLM #3000:SOUND 0 0 15 0 FREQ(444):WAIT TIME 30:SOUND OFF
:REM STOCKAGE
130 IF REP=90 THEN MODE 6:CALLM #3022:REM ZOOM
140 IF REP=82 THEN MODE 2:CALLM #3041:GOSUB 600:REM RETOUR MODE 2
150 IF REP=78 THEN MODE 0:GOTO 10:REM ON RECOMMENCE !!!
400 GOTO 25
497 REM
498 REM DEPLACEMENT DU POINT
499 REM
500 X1=X+H:Y1=Y+V:Z1=SCRN(X1,Y1)
510 DOT X1,Y1 C:DOT X,Y Z:Z=Z1:X=X1:Y=Y1:WAIT TIME 10:RETURN
597 REM
598 REM INDICATION COULEUR POINT
599 REM
600 FILL 52,2 60,10 0:FILL 53,3 59,9 C:RETURN

```

-BASIC-

- LANGAGE MACHINE -

```

>D3000 305F
3000 C5 21 00 55 11 10 BA 0E 20 06 08 1A 77 13 23 05
3010 C2 0B 30 C5 06 10 13 05 C2 16 30 C1 0D C2 09 30
3020 C1 C9 C5 11 00 55 21 00 A0 0E 20 06 08 1A 77 13
3030 23 05 C2 2D 30 C5 01 52 00 09 C1 0D C2 2B 30 C1
3040 C9 C5 11 00 55 21 10 BA 0E 20 06 08 1A 77 13 23
3050 05 C2 4C 30 C5 01 10 00 09 C1 0D C2 4A 30 C1 C9

```

JEU DE CARACTERES

Certains lecteurs ont remarqué des différences entre une partie des caractères présentés dans le N° 25 et ceux qu'ils ont l'habitude de voir sur leurs écrans. Ceci est dû au fait que la largeur des lignes en mode texte (Octets impairs des mots de commande égal à 7A) est réglée par le DAI à 10 points.

Cette valeur 10 a été choisie pour permettre d'une part de voir les caractères alphanumériques en entier (Y compris le jambage des minuscules). D'autre part cela permet d'avoir un bon espacement entre chaque ligne (2 Points min.), ce qui accroît le confort et la lisibilité.

Par contre le dessin des lettres et sigles dans la MEM (Mémoire morte) du générateur de caractères est lui fixé à 16 points en hauteur.

Conclusion pour chaque sigle affiché il y a 6 points qui sont invisibles !. Les lettres et chiffres n'utilisent pas les possibilités additionnelles offertes par ces six rangées de points. Par contre les semi-graphiques sont pour la plupart programmés sur toute la hauteur de leur matrice. Si vous désirez vous en servir en entier il vous sera donc nécessaire de régler les mots de commandes de lignes à la largeur maximale soit 15 (7F dans le mots de commande).

Exemple :

Pour passer tout l'écran en mode 'Super-haut'
(On aura 16 lignes de texte au lieu de 24)

```
1  REM ** MODE SUPER HAUT 30/01/85 C.D. **
10 PRINT CHR$(12)
20 FOR I%=#B015 TO #BFEF STEP 134
30 POKE I%,#7F
40 NEXT
50 REM ** EXEMPLE DE SEMI-GRAPHIQUES **
60 CURSOR 10,20:PRINT CHR$(6);CHR$(7)
70 CURSOR 10,21:PRINT CHR$(14);CHR$(15)
80 CURSOR 20,15:PRINT CHR$(17);CHR$(17)
```

Pour remettre l'écran dans son état initial il suffit de taper PRINT CHR\$(12)

Pour Passer en mode 'Super-haut' la 1eme ligne uniquement, taper :

```
POKE #BFEF-134*(24-I),#7F
```

Pour la remettre bien taper #7A au lieu de #7F

C. Dufour

EXTENSIONS DAIminiCALC

Les lignes de BASIC qui suivent peuvent être ajoutées directement à DAI mini-CALC pour éviter le IMP INT avant le RUN. De plus vous aurez la possibilité de représenter sur un graphe cartésien la ligne du tableau qui est pointée par le curseur. Il suffira pour cela d'utiliser la commande /G (Dessin en Mode 4).

(IMPINT)

```
7 FOR I=#275 TO #29E:POKE I,16:NEXT
1000 ... IF XX=0 AND XZ=0 THEN DD=6
6150 IF PK=71 THEN GOSUB 26000:GOSUB 4500:GOTO 6200
9100 GOSUB 9550:IF IMIN<>0 THEN GOSUB 55000
9550 IMIN=0:FOR KK=1 TO 30:IF A(KK,JJ)<>0 THEN
    IMIN=IMIN+1
9560 NEXT :RETURN
26000 MAX=A(YZ,1):MODE 4:COLORT 0 3 5 10
26010 FOR I=1 TO 14:IF A(YZ,I)>MAX THEN MAX=A(YZ,I)
26020 NEXT :EY=YMAX/MAX:EX=XMAX/13:AY=A(YZ,1)*EY:
    AX=0
26030 FOR I=1 TO 14:NY=A(YZ,I)*EY:NX=(I-1)*EX:
    DRAW AX,AY NX,NY 23
26040 DRAW NX,0 NX,NY 21:AX=NX:AY=NY:NEXT
26050 IF GETC=0 THEN 26050:MODE 0:RETURN
```

Olivier Pattiniez

-----
* Les cassettes DCR certifiées sont toujours aussi difficile à se procurer à des prix intéressants en France. Si vous connaissez un bon fournisseur, envoyez-nous son adresse !

* Programmeurs en langage machine & assembleur, des 'calculatrices' capable de convertir les nombres en decimal-hexadecimal-octal sont disponibles pour moins de 300 Frs. Ecrire à DAInamic France pour plus de précisions.

FACSIMILE on DAI

The facsimile is a primarily commercial technique for transmission of written documents, weather maps, satellite pictures and press photographs. When the first successfully tested facsimile equipments appeared in great numbers on the user market, this technique also entered the field of amateur radio. However, a facsimile station can also be realized via pure electronic methods. A microcomputer naturally lends itself to do that. In order to show the associated advantages and limitations, I wrote an article on the subject at the beginning of 1983 in the periodical "RTTY". With the kind permission of the "RTTY" editor's office, a great deal of its text as well as all its figures have been borrowed from the periodical in question.

The facsimile device consists of the following component parts:

- 1) A DAI computer 48KB and a Memocom Digital Cassette Recorder (MDCR)
- 2) A FAX-timer
- 3) An FM-to-BCD converter
- 4) A program

These individual points are described hereunder:

- 1) The DAI Personal Computer.

With its high colour-graphic resolution of 255*335 pixels and 4 grey shades, the DAI PC has, at least on that point, taken the leadership since a long time, so that it seemed well-suited for facsimile. Only the 4 shades of grey represent a limitation. It can only be hoped that the PC will in the future be equipped on a larger scale with graphic memory. A MDCR is used as program and graphic memory. Due to its high transfer rate of 6000 bauds, it is very good for loading and storing pictures.

- 2) The FAX-timer.

In the facsimile technique, one works in a quartz-synchronous fashion, which means that the recording and the broadcast has to take place with a precision of 10 to the power minus 5 per rotation. Figure 1 shows by means of a weather map that was received directly from Meteosat 2 (geostationary meteorological satellite operated by the European Space Agency), the recording format of a facsimile picture. Beginning below on the right, a starting signal of 300 Hz is first broadcast for a duration of 3 seconds. Thereafter follows the phasing signal. It consists of a 12.5 ms long, black picture data signal and of a 237,5 ms long, white picture data signal. The next picture lines begin with a start of line signal. The signal is designed in order to produce an automatic amplifier regulation. Above, at the end of the picture, a stop signal can be seen. It lasts for 5 seconds and has a frequency of 450 Hz. The FAX-timer is also used for the synchronization of the broadcast and of the reception. It delivers, with quartz precision, the start signal for each line. The duration of the recording for one line is adjusted in the program by means of a waiting loop.

The circuitry consists of a quartz oscillator which vibrates on 256 KHz, and of two dividers. A J-K flipflop ensures a sensing ratio of 1:1. The principle of the programmable dividers originates from the periodical "UKW-Berichte", number 4/79, where it is described in full details. The FAX-timer by hardware has the following advantages on the software solution:

(a) The timing can be lengthened by means of two keys, in order to bring the picture in phase (i.e., to center the picture on the screen)

(b) Owing to the 1:1 sensing ratio, one can use the signal for testing purposes. By means of a waiting loop in the program the duration of a line is adjusted in such a way that one period of the rotation number in force exactly fills the screen.

(c) The timer can also be replaced by other signal sources. In that way, the DAI and a telecopier can be linked in phase with each other, in order to transfer pictures from the copier to the DAI, and vice versa.

3) The FM-to-BCD decoder

The circuitry of the FM-to-BCD decoder originates from Volker Wraase. It was published in the "CO-d1" and is therein very well described. The LF signal is transformed into a rectangular signal by the operational amplifier IC1. The following differential element generates on the falling side sharp impulses which trigger an oscillator and a monoflop (IC5). The oscillating frequency is about 16 times the black frequency. The oscillator and the monoflop are adjusted by means of the potentiometers VR1 and VR2, in such a way that the following binary counter IC6 counts up to 16 during the black frequency (1500Hz) and stops counting during the white frequency (2000Hz). These values are stored by IC7 until the next period. A diode display is connected to the exit of IC7. It consists of a 4 to 16 decoder which steers 16 light diodes (for 16 shades of grey). Only that way can one judge if the tuning is good and if VR1 and VR2 are correctly adjusted. By means of switch S2, the synchronizing signal can be incorporated in the picture for testing purposes.

4) The program.

In its original version, the program originates from the QUASAR software house in Haltern, but it has been modified and improved in relation with several important points:

(a) Broadcasting

In the beginning I generated the broadcasting signal directly with the sound exit of the DAI. In the meantime however, I have used a AM and FM modulator which is steered by 2 bits of the DCE bus. In that way I can send pictures to the telecopier or broadcast them by radio.

(b) Receiving.

The resolution of 225*335 pixels and 4 shades of grey is of course not normally sufficient for facsimile. I have therefore tried to generate pictures by software, with a greater number of shades of grey. In this working mode, the program puts always 2 points together, so that 9 shades of grey are possible. This naturally halves the resolution. On the diagram (figure 2) it can be seen that a strong error happens in the middle area. A subsidiary program now eliminates numbers 8, 9, 10, 11 and fills the remaining ones with 15. In this way one obtains a grey distribution which is usable.

(c) Generating a test picture.

(d) Inserting a call sign in the graphic data to be broadcast.

(e) Picture loading from and storing on MDCR.

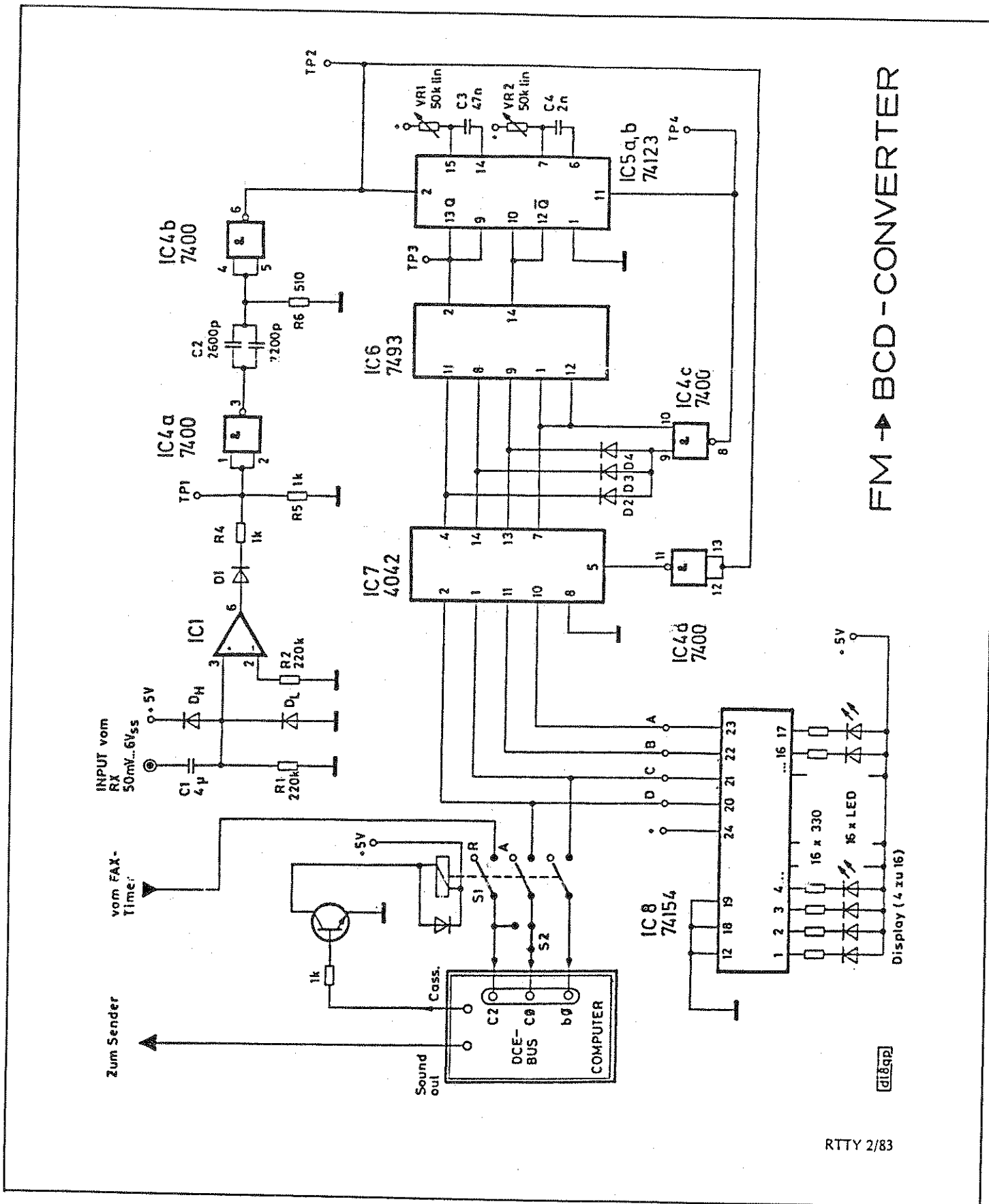
(f) Indicating the scanning speed (rotation number)

(g) Obtaining the picture on the printer.

I hope that, being stimulated by the present article, numerous DAI users will get busy with the problem of picture processing, as this subject will gain more and more significance in the future.

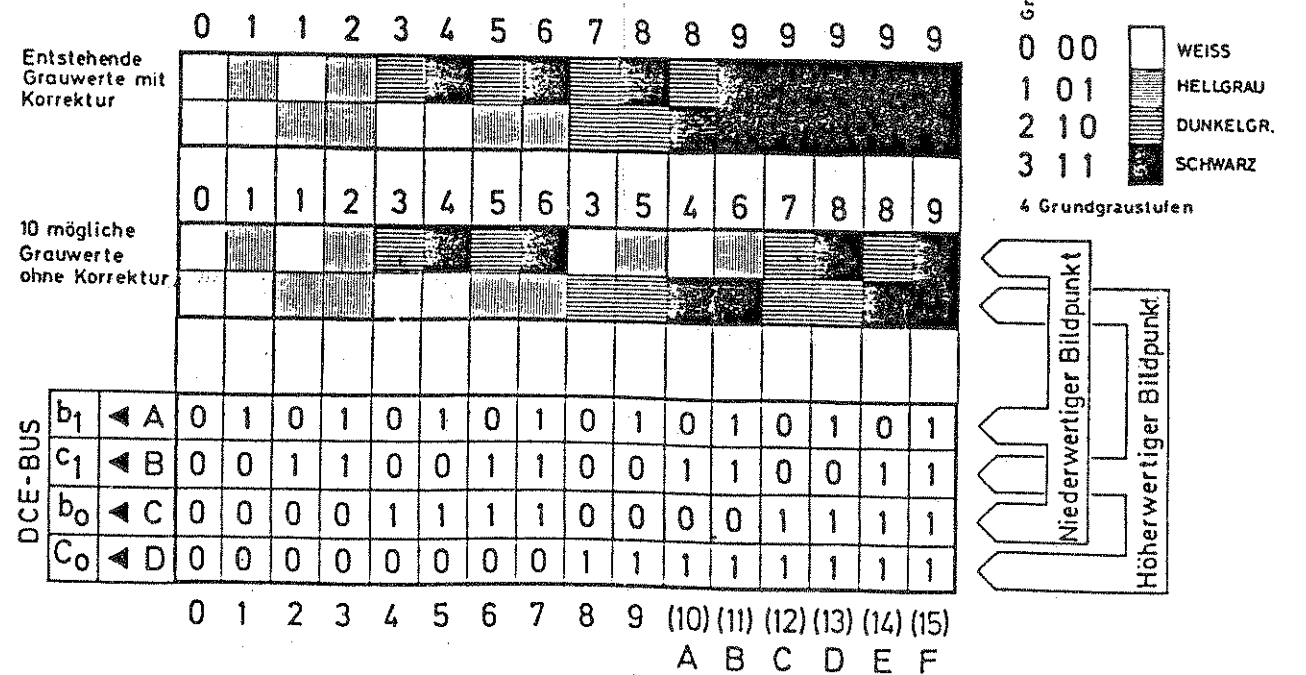
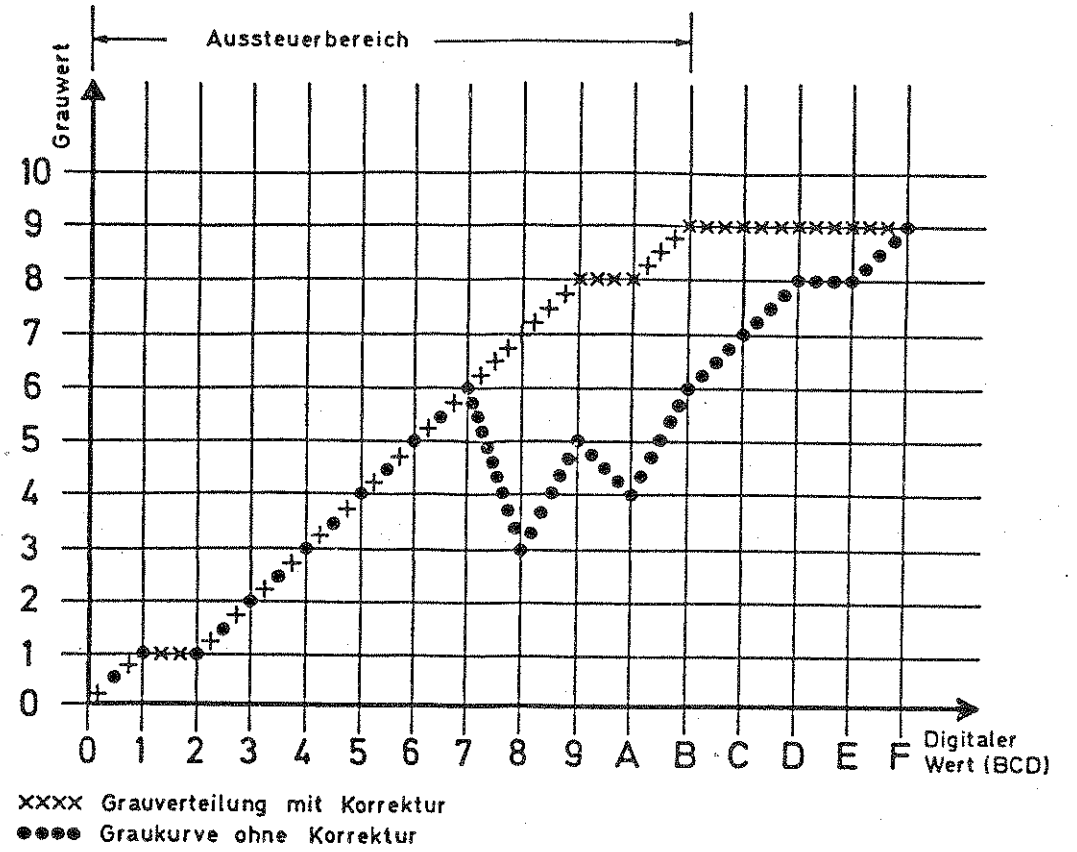
I remain at your disposal for further information.

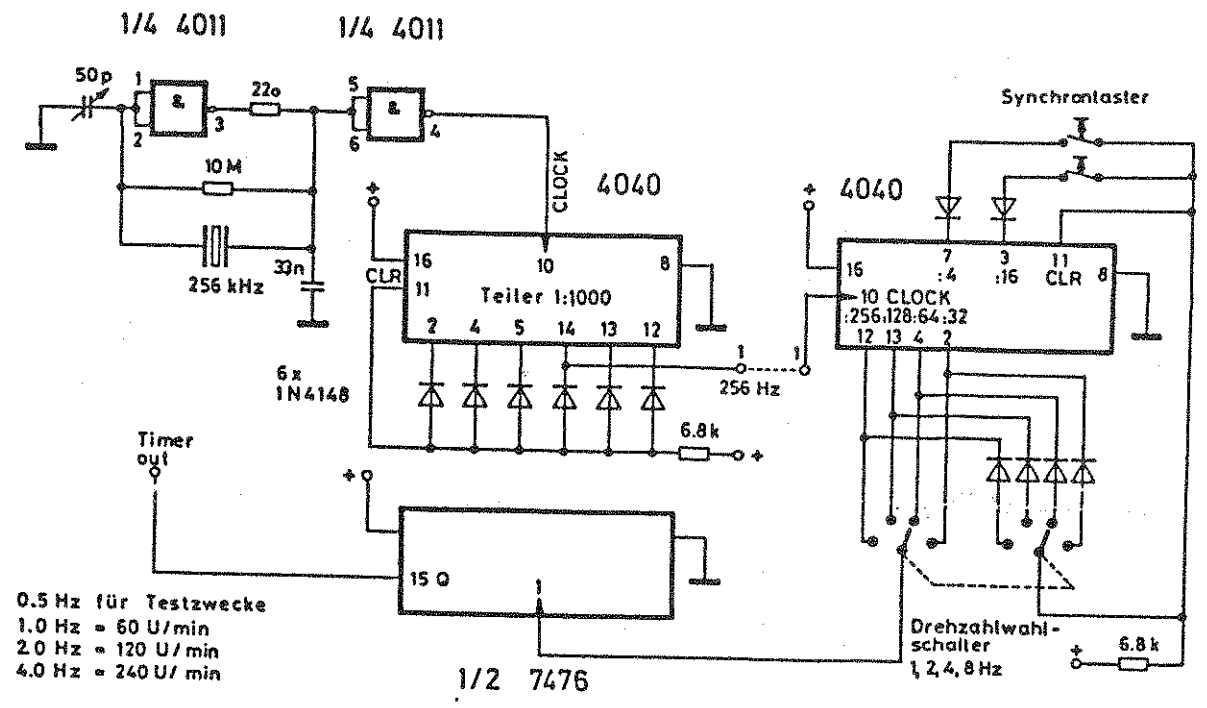
Willi Sicking, Jägerweg, 31, 4423 Gescher 02542/611.

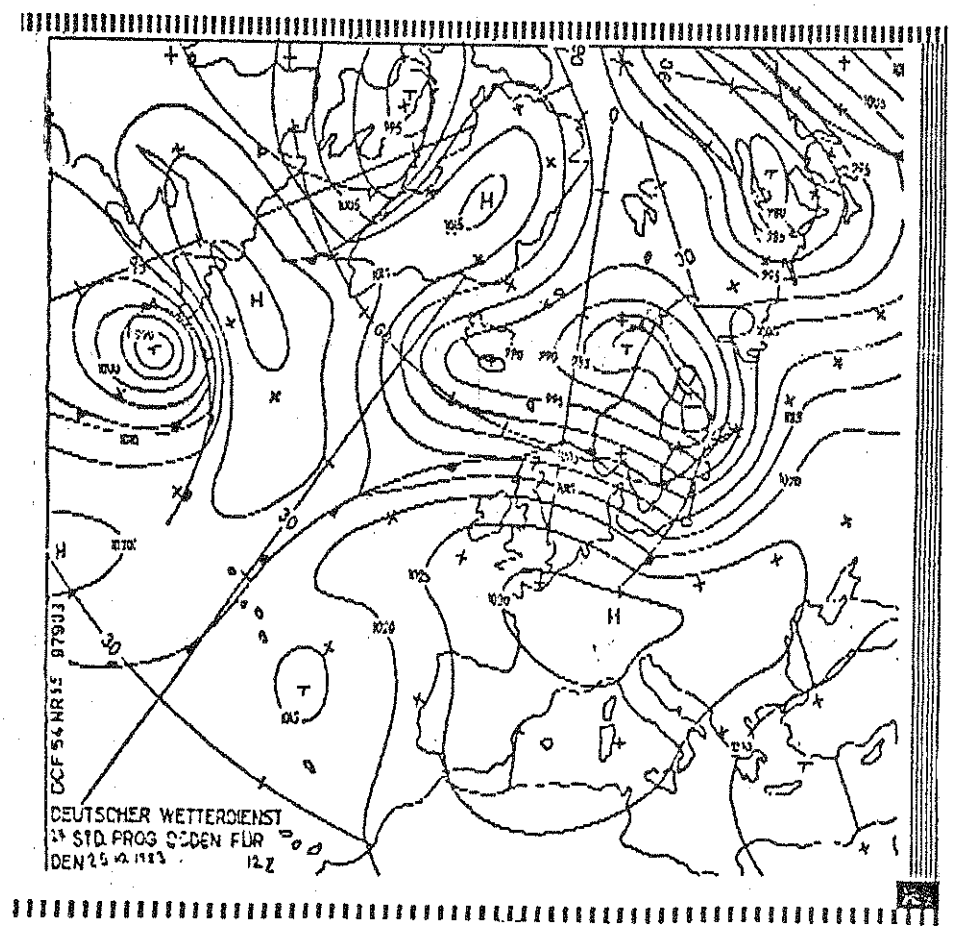
FM → BCD-CONVERTER

RTTY 2/83

FAX-TIMER

see also front page of Newsletter 25.

program identification	
title	° COULEURS MULTIPLES
author	° C.DUFOUR
purpose	° gives many color-scales
comment	°

```

2  REM PGM DE COULEURS MULTIPLES
4  MODE 0:PRINT CHR$(12)
10 CURSOR 0,0:COLORG 0 1 1 1
12 CURSOR 19,14
14 INPUT "ENTREZ:HAUTEUR DES LIGNES[0-15]";C%
20 FOR I%=#BFEF TO #BFFF STEP -8
30 POKE I%,#30+C%:POKE I%-2,0:POKE I%-3,0
32 POKE I%-4,#30+C%:POKE I%-6,#AA:POKE I%-7,0
40 NEXT
50 FOR I%=#BFEE TO #BFFF STEP -4
60 READ A%:IF A%=#FF THEN 300
70 POKE I%,A%
80 NEXT
100 DATA #B0,#B1,#A1,#8C,#AC,#8F,#AF
101 DATA #BB,#AB,#B2,#A2,#B4,#A4,#B3,#A3,#BA,#AA,#BE
102 DATA #AE,#8F,#AF,#8D,#AD,#B5,#A5
103 DATA #B7,#A7,#B0,#A0,#BB,#AB,#8F
104 DATA #AF,#B0,#A0,#B0,#A0,#B0,#A0
105 DATA #BB,#AB,#B4,#A4,#B1,#A1,#B5
106 DATA #A5,#BE,#AE,#BA,#AA,#B3,#A3
107 DATA #B0,#A0,#90,#FF

```

```

1  REM M.DIERCKX SINGING IN THE MORNING ...
2  ENVELOPE 0 16
5  Z=RND(40)+10
10 FOR X=100 TO 1000 STEP Z:SOUND 1 0 15 0 X:NEXT
20 GOTO 5

```

DAI draws DAI

```

1 REM =====
2 REM COPYRIGHT BY Paolucci Roberto - Via del Crocifisso 4 - Ancona.
3 REM =====
10 CLEAR 15000: DIM STACK(255.0, 2.0): COLORT 15 0 0 0: COLDRG 15 1 1 10: MODE
5: CDL!=0.0
20 READ A!, B!, C!, D!: DRAW A!, B! C!, D! COL!
35 A!=C!: B!=D!
40 READ C!, D!
50 IF C!=400.0 THEN READ A!, B!: GOTO 40
60 IF C!=999.0 THEN 80
70 DRAW A!, B! C!, D! COL!: GOTO 35
80 FILL 140, 129 199, 136 0: FILL 200, 128 202, 132 0: FILL 120, 24 206, 30 0: FILL
107, 32 230, 38 0
90 FILL 102, 40 236, 46 0: FILL 97, 48 230, 54 0: FILL 105, 56 236, 62 0: FILL 242,
32 244, 34 0
120 M!=131.0/15.0: FOR I!=1.0 TO 14.0: N!=(M!*I!)+105.0: DRAW N!, 56 N!, 62 15:
NEXT
130 M!=133.0/15.0: FOR I!=1.0 TO 14.0: N!=(M!*I!)+103.0: N1!=(M!*I!)+99.0: DRAW
N!, 40 N!, 46 15
140 DRAW N1!, 48 N1!, 54 15: NEXT: DRAW N1!, 48 N1!, 54 0
150 M!=123.0/14.0: FOR I!=1.0 TO 12.0: N!=(M!*I!)+117.0: DRAW N!, 32 N!, 38 15:
NEXT I!: DRAW N!, 32 N!, 38 0
160 FOR I!=146.0 TO 196.0 STEP 3.0: DRAW I!, 134 I!, 136 15: NEXT I!
175 GOSUB 40200
180 X!=110.0: Y!=100.0: C!=5.0: VFLAG!=3.0: F!=1.4: A$="DAI": GOSUB 40240
185 X!=140.0: Y!=106.0: VFLAG!=3.0: F!=0.5: A$="PERSONAL": GOSUB 40240
190 X!=140.0: Y!=100.0: VFLAG!=3.0: F!=0.5: A$="COMPUTER": GOSUB 40240
200 X!=81.0: Y!=136.0: C!=6.0: C1!=0.0: GOSUB 10000: X!=258.0: Y!=136.0: GOSUB
10000
210 X!=83.0: Y!=136.0: C!=7.0: C1!=0.0: GOSUB 10000: X!=254.0: Y!=138.0: GOSUB
10000
230 X!=130.0: Y!=162.0: C!=5.0: GOSUB 10000
240 FOR I!=130.0 TO 210.0 STEP 5.0: DRAW I!, 166 I!, 172 15: NEXT I!
250 FILL 124, 176 216, 236 0: FILL 124, 178 215, 234 15
280 FOR Z!=0.0 TO 2.0*PI STEP 5E-2: A!=SIN(Z!): B!=COS(Z!)
290 1 DRAW 60, 168 60+14*A!, 168+14*B! 0: DRAW 276, 168 276+14*A!, 168+14*B! 0
300 1 DRAW 74, 204 74+5*A!, 204+5*B! 0: DRAW 290, 204 290+5*A!, 204+5*B! 0
310 DRAW 54, 214 54+10*A!, 214+10*B! 0: DRAW 272, 214 272+10*A!, 214+10*B! 0:
NEXT Z!
360 FOR Z!=0.0 TO 2.0*PI STEP 5E-2: A!=SIN(Z!): B!=COS(Z!)
370 1 DOT 60+3*A!, 168+3*B! 15: DOT 276+3*A!, 168+3*B! 15
380 DOT 54+3*A!, 214+3*B! 15: DOT 272+3*A!, 214+3*B! 15: NEXT Z!
500 FILL 242, 32 244, 34 5: A!=91.0/16.0: B!=56.0/16.0: CDL!=0.0
510 FOR X!=124.0 TO 215.0-A! STEP A!: FILL X!, 178 X!+A!, 234 COL!: COL!=COL!+
1.0: GOSUB 600: NEXT
520 FOR X!=215.0-A! TO 124.0 STEP -A!: FILL X!, 178 X!+A!, 234 COL!: COL!=
COL!-1.0: GOSUB 600: NEXT
530 FOR Y!=178.0 TO 234.0-B! STEP B!: FILL 124, Y! 215, Y!+B! COL!: COL!=COL!+
1.0: GOSUB 600: NEXT
540 FOR Y!=234.0-B! TO 178.0 STEP -B!: FILL 124, Y! 215, Y!+B! COL!: COL!=
COL!-1.0: GOSUB 600: NEXT
550 GOTO 510: SOUND OFF
600 SOUND 0 0 15 0 FREQ(X!*Y!/10.0): WAIT TIME 5: SOUND 2 0 15 0
FREQ(Y!*X!/10.0): RETURN
1100 DATA 60, 20, 66, 0, 276, 0, 282, 20, 240, 120, 226, 136, 200, 136, 204, 128
1120 DATA 138, 128, 140, 136, 114, 136, 100, 120, 60, 20, 68, 20, 70, 12, 270, 12
1140 DATA 272, 20, 234, 120, 106, 120, 68, 20, 104, 86, 236, 86, 272, 20, 282, 20
1160 DATA 400, 400, 82, 22, 100, 64, 240, 64, 256, 22, 82, 22, 400, 400, 82, 236, 82, 134, 40,
140, 40, 230, 82, 236
1180 DATA 96, 230, 96, 146, 82, 134, 400, 400, 256, 236, 300, 232, 300, 140, 256, 134

```

```

PAGE 02 -- DAI DRAWS DAI
1200 DATA 256, 236, 240, 230, 240, 144, 256, 134, 400, 400, 92, 64, 248, 64, 400, 400, 94, 68,
246, 68
1220 DATA 400, 400, 120, 170, 120, 240, 220, 240, 220, 170, 210, 160, 130, 160, 120, 170
1240 DATA 400, 400, 202, 128, 200, 136, 999, 999
10000 REM C COLORE PER RIEMPIRE C1 COLORE DEL BORDO.
10020 GOSUB 10150: GOSUB 10180: GOSUB 10330
10030 RETURN
10100 REM PUSH
10110 STACK(P!, 1.0)=X!: STACK(P!, 2.0)=Y!: P!=P!+1.0: RETURN
10120 REM POP
10130 P!=P!-1.0: X!=STACK(P!, 1.0): Y!=STACK(P!, 2.0): RETURN
10140 REM CERCA IL BORDO DESTRO.
10150 FOR ED!=X! TO XMAX-1.0
10160 1 IF SCR(N(ED!, Y!)<>C1! AND SCR(N(ED!, Y!)<>C! THEN NEXT: RETURN
10170 1 ED!=ED!-1.0: RETURN
10180 1 REM CERCA IL BORDO SINISTRO.
10190 1 FOR ES!=X! TO 1.0 STEP -1.0
10200 2 IF SCR(N(ES!, Y!)<>C1! AND SCR(N(ES!, Y!)<>C! THEN NEXT: RETURN
10210 2 ES!=ES!+1.0: RETURN
10220 2 REM SEGUE IL BORDO VERSO DESTRA.
10230 2 CC!=0.0: FEND!=0.0: FOR ES!=X! TO XMAX-2.0
10240 3 IF SCR(N(ES!, Y!)<>C1! AND SCR(N(ES!, Y!)<>C! THEN RETURN
10250 3 CC!=CC!+1.0: IF CC!>=DIFF! THEN FEND!=1.0: RETURN
10260 2 NEXT ES!: RETURN
10270 2 REM SEGUE IL BORDO VERSO SINISTRA.
10280 2 CC!=0.0: FEND!=0.0: FOR ED!=X! TO 2.0 STEP -1.0
10290 3 IF SCR(N(ED!, Y!)<>C1! AND SCR(N(ED!, Y!)<>C! THEN RETURN
10300 3 CC!=CC!+1.0: IF CC!>=DIFF! THEN FEND!=1.0: RETURN
10310 2 NEXT ED!: RETURN
10320 2 REM MASTER
10330 2 IF DY!=0.0 THEN DY!=-1.0
10345 2 DY1!=-DY!: GOSUB 10110: Y!=Y!+DY!
10350 2 GOSUB 10420: GOSUB 10480
10360 2 IF FEND!=1.0 THEN 10390
10370 2 DRAW ES!, Y! ED!, Y! C!: DIFF!=ED!-ES!: Y!=Y!+DY!
10380 2 X!=ES!: GOSUB 10420: X!=ED!: GOSUB 10480: GOTO 10360
10390 2 IF DY!=DY1! THEN DY!=0.0: FEND!=0.0: RETURN
10400 2 FEND!=0.0: DY!=-DY!: GOSUB 10130: GOTO 10350
10410 2 REM ESTREMO SINISTRO.
10420 2 IF SCR(N(X!, Y!)=C1! THEN GOSUB 10230: RETURN
10435 2 IF SCR(N(X!, Y!)=C! THEN FEND!=1.0: RETURN
10440 2 GOSUB 10190: RETURN
10460 2 REM ESTREMO DESTRO.
10480 2 IF SCR(N(X!, Y!)=C1! THEN GOSUB 10280: RETURN
10490 2 IF SCR(N(X!, Y!)=C! THEN FEND!=1.0: RETURN
10500 2 GOSUB 10150: RETURN
40000 2 REM LETTERE.
40200 2 DIM CAR$(90.0)
40210 2 FOR Z!=65.0 TO 90.0: READ A$

```



```

190 RETURN
191 REM
192 REM Calculate start and end of screen
193 REM Transfer source to mlp
194 REM
195 REM STSCR=start of screen; EDSCR=end of screen
196 REM STSRC=start of source; EDSC=end of source
197 REM NRLN=number of lines
198 REM
200 STSCR=#BFF0-(12+NRLN/2)*#86
210 STSRC=STSCR
220 POKE #305,STSRC IAND 255
230 POKE #306,STSRC SHR 8
240 EDSCR=STSCR+NRLN*#86
250 EDSRC=EDSCR
260 POKE #308,EDSRC IAND 255
270 POKE #309,EDSRC SHR 8
280 RETURN

291 REM
292 REM build screen
293 REM
294 REM NRLN=number of lines
295 REM NRCH=number of characters
296 REM
300 PRINT CHR$(12):CURSOR 0,11+NRLN/2+NRLN MOD 2
310 FOR I=1 TO NRLN
320 1 FOR J=1 TO 60/NRCH:PRINT TEXT$;:NEXT J
330 1 PRINT
340 NEXT I
350 RETURN

391 REM
392 REM move screen to buffer
393 REM
394 REM STBF=start buffer (destination)
395 REM NRLN=number of lines
396 REM SCR=screenumber
397 REM mlp "move block" starts at #300
400 STBF=#B350-SCR*NRLN*#86
410 POKE #30B,STBF IAND 255
420 POKE #30C,STBF SHR 8
430 CALLM #300
440 RETURN

491 REM
492 REM shift characters in text
493 REM
500 TEXT$=RIGHT$(TEXT$,1)+LEFT$(TEXT$,NRCH-1)
510 RETURN

591 REM
592 REM Transfer destination to mlp.
593 REM
594 REM STSCR=start of screen
595 REM
600 POKE #30B,STSCR IAND 255
610 POKE #30C,STSCR SHR 8
620 RETURN

```

PAGE 03 -- MOVING BLOCK

```

691 REM
692 REM move buffers in sequence to screen
693 REM
694 REM NRBF=number of buffers
695 REM STSRCBF=start of source buffer
696 REM EDSRCBF=end of source buffer
697 REM mlp "move block" at #300
698 REM NRCH%= number of characters
699 REM

700 FOR BFNR=1 TO NRCH
710 1 STSRCBF=#B350-BFNR*NRLN*#86
720 1 POKE #305,STSRCBF IAND 255
730 1 POKE #306,STSRCBF SHR 8
740 1 EDSRCBF=STSRCBF+NRLN*#86
750 1 POKE #308,EDSRCBF IAND 255
760 1 POKE #309,EDSRCBF SHR 8
770 1 CALLM #300
780 NEXT BFNR
790 RETURN
800 RETURN

```

PC UTILITY V3.3
>D300 3150300 F5 C5 D5 E5 11 CC 64 21 08 6A 01 0A B7 CD 4F DE
0310 E1 D1 C1 F1 C9 FFOOK INTERESSE VOOR **MSX** ?

een abonnement tot
einde '85 kost slechts 650 Bfr.

DAInamic VZW Generale Bankmaatschappij Leuven nr. 230-0045353-74
mededeling : MSX